

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο Σχέδιο νόμου

«ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2009/81/ΕΚ) - ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Α. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Ι. Το πολιτικό πλαίσιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας

-
1. Ο χώρος των αμυντικών προμηθειών είναι διαχρονικά βεβαρημένος με την κοινή αίσθηση ότι δε γίνεται διαφανής, έντιμη και αποτελεσματική διαχείριση σημαντικών κονδυλίων που επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό και άρα τα ετήσια δημοσιονομικά ελλείμματα και εν τέλει το δημόσιο χρέος. Φήμες, καταγγελίες, δικαστικές και κοινοβουλευτικές έρευνες, ακριτομυθίες και υπαινιγμοί διαμορφώνουν μία πολύ βαριά ατμόσφαιρα όλα τα τελευταία χρόνια. Υπό συνθήκες οξείας δημοσιονομικής και οικονομικής κρίσης, η αχλή που υπάρχει στο χώρο των αμυντικών προμηθειών γίνεται ακόμη πιο βαριά, με αποτέλεσμα να επηρεάζονται τελικώς τα κριτήρια της κοινής γνώμης αλλά και των υπευθύνων διαμορφωτών της (πολιτειακοί παράγοντες, κόμματα, μέσα ενημέρωσης, ειδικοί επιστήμονες, στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό που χειρίζεται παρόμοια θέματα) ως προς την ίδια την εθνική αμυντική σχεδίαση και την αξιολόγηση των πραγματικών αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων σε οπικά συστήματα και γενικότερα σε αμυντικό υλικό: Από τη μία πλευρά σχεδόν κάθε προμήθεια αμυντικού υλικού θεωρείται περιττή, ύποπτη ή έστω πολυτελής, λόγω του συνήθους υψηλού κόστους αντίστοιχων προγραμμάτων, ενώ από την άλλη πλευρά κάθε παρούσα ή επικείμενη διατάραξη της ισορροπίας δυνάμεων μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας ιδίως στο

Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, αλλά και τη Θράκη, καθίσταται πηγή ανησυχιών και επικρίσεων.

2. Με την ανάληψη των καθηκόντων της σημερινής κυβέρνησης τον Οκτώβριο του 2009 βρεθήκαμε αντιμέτωποι με αυτήν την κατάσταση, της οποίας αξίζει να επισημάνουμε μερικά ειδικότερα στοιχεία:
 - α. Μεγάλα κρίσιμα προγράμματα όλων των κλάδων βρισκόντουσαν σε μακροχρόνια καθυστέρηση ή σε οξεία νομική εμπλοκή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα προγράμματα των υποβρυχίων του Πολεμικού Ναυτικού σε συνδυασμό με την τύχη των ΕΝΑΕ (Σκαρμαγκάς), το πρόγραμμα των μεταφορικών ελικοπτέρων του Στρατού Ξηράς ΝΗ 90, το σύστημα αυτοπροστασίας (ASPIS) των αεροσκαφών F16 block 52+, το πρόγραμμα επικοινωνιών ζώνης μάχης ΕΡΜΗΣ, τα ανταλλακτικά όλων των πτητικών μέσων της Πολεμικής Αεροπορίας, η εργοστασιακή συντήρηση των κινητήρων των αεροσκαφών F16 κ.ο.κ. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στην έρπουσα εκκρεμότητα της προμήθειας των βλημάτων 120 χιλ. για τα νέου τύπου άρματα Leopard που είχε ήδη προμηθευτεί και παραλάβει ο Στρατός Ξηράς.
 - β. Οι συμβάσεις των αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ) σε σημαντικό ποσοστό ήταν ανεκτέλεστες και κατέληγαν στην επιβολή μικρών, σε πραγματική αξία, ποινικών ρητρών, ενώ όσες δεν είχαν λήξει δυσλειτουργούσαν σε μεγάλο επίσης ποσοστό. Η κατάσταση αυτή είχε ως αποτέλεσμα να στερείται η αμυντική βιομηχανία ενός σαφούς πλαισίου μέσα στο οποίο θα μπορούσε να αναπτύξει τις πρωτοβουλίες της.
 - γ. Η εφαρμογή της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας (κυρίως του νόμου 3433/2006) άνοιγε σημαντικά μέτωπα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς βασικές παράμετροί της (ΕΒΣ, ΕΠΑ, ΑΩ) αντιτίθενται, κατά την άποψη των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αλλά και σε ορισμένα σημεία και κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε.), στο πρωτογενές και το παράγωγο ευρωπαϊκό ενωσιακό δίκαιο.
 - δ. Είχε ήδη εκδοθεί η Οδηγία 2009/81/ΕΚ για τις προμήθειες αμυντικού υλικού και η χώρα μας είχε ούτως ή άλλως υποχρέωση μεταφοράς της στην εθνική έννομη τάξη μέχρι τον Αύγουστο του 2011.
3. Το διάστημα που μεσολάβησε από τον Οκτώβριο του 2009 έως σήμερα, ανελήφθησαν από το ΥΠΕΘΑ μια σειρά από πολιτικές, νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές πρωτοβουλίες που διαμορφώνουν ένα νέο τοπίο στον χώρο των προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων:
 - α. Συγκροτήθηκε, με ανάλογη τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής, η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων, αρχικά

ως υποεπιτροπή της Διαρκούς Επιτροπής Εξωτερικών και Άμυνας. Στην Επιτροπή εισάγονται με συστηματικό τρόπο για συζήτηση και διατύπωση γνώμης αφενός μεν οι συσσωρευμένες εκκρεμότητες, αφετέρου δε όλες οι νέες συμβάσεις ή τροποποιήσεις συμβάσεων. Είναι χρήσιμο να σημειωθεί ότι όλες οι αποφάσεις της Επιτροπής διατυπώθηκαν με ευρεία πλειοψηφία, σε καμία δε περίπτωση η πλειοψηφία που σχηματίστηκε δεν ήταν απλώς η απόλυτη κοινοβουλευτική πλειοψηφία του κυβερνώντος κόμματος. β. Ψηφίστηκε (άρθρο 87 ν. 3883/2010) και εφαρμόζεται μεταβατική ρύθμιση για την εκκαθάριση των συμβάσεων ΑΩ ενόψει της κατάργησης των συμβάσεων αυτών με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο στο πλαίσιο της μεταφερόμενης Οδηγίας.

γ. Αντιμετωπίστηκε η μείζων εκκρεμότητα των προγραμμάτων των υποβρυχίων του Πολεμικού Ναυτικού, σε συνδυασμό με το μέλλον των «Ελληνικών Ναυπηγείων ΑΕ» (Σκαρμαγκάς), με την ψήφιση και εκτέλεση του ν. 3885/2010, στο πλαίσιο σχετικής συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού). Για πρώτη φορά η Βουλή των Ελλήνων είχε τη δυνατότητα να συζητήσει διεξοδικά, να ελέγξει και να καταστήσει νόμο του κράτους ένα σχέδιο σύμβασης προμήθειας αμυντικού υλικού, να την κρίνει ρητά ως συμφέρουσα και επωφελή για το ελληνικό δημόσιο και να δώσει στους Υπουργούς Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας τη ρητή εντολή και εξουσιοδότηση να υπογράψουν το εγκεκριμένο και κυρωμένο από τη Βουλή σχέδιο σύμβασης, σε πιστοποίηση της υπογραφής του από τους αντισυμβαλλομένους.

δ. Διαμορφώθηκε (άρθρα 72-76 ν. 3883/2010) ένα νέο θεσμικό πλαίσιο που διέπει πλέον τη διαμόρφωση της δομής δυνάμεων και των τριών κλάδων σε προσωπικό και μέσα, έτσι ώστε το μακροπρόθεσμο (15ετές) πρόγραμμα αμυντικών προμηθειών να είναι αντικείμενο ενδελεχούς μελέτης που εκκινεί από την ex post αξιολόγηση του βαθμού ενσωμάτωσης και αξιοποίησης των αμυντικών προμηθειών της προηγούμενης 20ετίας. Το μακροπρόθεσμο πρόγραμμα εξοπλισμών συνδέεται συνεπώς με το σύνολο της Εθνικής Αμυντικής Σχεδίασης και απορρέει από την Πολιτική Εθνικής Άμυνας και Ασφάλειας και την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική. Ο καθορισμός των προτεραιοτήτων του μακροπρόθεσμου προγράμματος γίνεται με πρόταση του Α/ΓΕΕΘΑ και εν τέλει του Υπουργού από τα αρμόδια συλλογικά όργανα (ΣΑΓΕ, ΣΑΜ, ΚΥΣΕΑ), πρωτίστως με στρατηγικά και επιχειρησιακά κριτήρια, λαμβανομένων βεβαίως υπόψη και των δημοσιονομικών αναγκών και δυνατοτήτων της χώρας, που είναι ούτως ή άλλως μια σημαντική παράμετρος της εθνικής ισχύος. Τόσο ο μακροπρόθεσμος όσο και ο τριετής κυλιόμενος

προγραμματισμός αμυντικών προμηθειών τίθενται υπόψη της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής πριν την έγκρισή τους από το ΚΥΣΕΑ, ενώ η ίδια διαδικασία διεξάγεται σε ετήσια βάση αλλά και για την υλοποίηση κάθε επιμέρους υποπρογράμματος.

ε. Τέθηκε σε εφαρμογή το σχέδιο εξυγίανσης και ανασυγκρότησης του δημόσιου τομέα της αμυντικής βιομηχανίας (ΕΑΣ, ΕΑΒ, ΕΛΒΟ), με την εφαρμογή πλαισίου ανάλογου με αυτό του ΟΣΕ στα ΕΑΣ και με την πρόσληψη συμβούλων που θα προτείνουν συγκεκριμένα σχέδια για κάθε εταιρεία.

4. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και το παρόν σχέδιο νόμου, με το οποίο μεταφέρεται στην εθνική έννομη τάξη η Οδηγία 2009/81/ΕΚ για τις δημόσιες συμβάσεις στους τομείς της Άμυνας και Ασφάλειας. Με το σχέδιο νόμου αφενός μεν εκσυγχρονίζεται, απλουστεύεται και συστηματοποιείται η εθνική νομοθεσία, με βασικό άξονα την εισαγωγή νέων εγγυήσεων διαφάνειας υπό τον έλεγχο της Βουλής και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφετέρου δε εναρμονίζεται πλέον η εθνική με την κοινοτική νομοθεσία, ώστε να εξαλειφθούν οι εστίες τριβής με την ΕΕ και ιδίως με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Πρόκειται συνεπώς για μία εθνική νομοθετική πρωτοβουλία που είχε αναγγελθεί και προγραμματιστεί με την ανάληψη των καθηκόντων της Κυβέρνησης. Τούτων δοθέντων, καταγράφηκε με δική μας πρόταση και στο Μνημόνιο που διέπει τη συνεργασία της χώρας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, κατά την τελευταία τροποποίησή του.
5. Η Οδηγία 2009/81/ΕΚ είναι ένα εκτεταμένο και λεπτομερές κείμενο. Κρίσιμες έννοιες που περιλαμβάνονται στην Οδηγία είναι αντικείμενο επεξεργασίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη - μέλη στο πλαίσιο ομάδων εργασίας (workshops) που οργανώθηκαν. Είναι επίσης κρίσιμο να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο του θεσμικού συστήματος της Ε.Ε., η εφαρμογή της Οδηγίας από τη σκοπιά της εσωτερικής αγοράς διασταυρώνεται με πολύ σημαντικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται από το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων με σύνθεση Υπουργών Άμυνας και από το Δ.Σ. του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (EDA/ΕΟΑ) υπό την προεδρεία της Υπάτης Εκπροσώπου της ΕΕ και Αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τη συμμετοχή των Υπουργών Άμυνας των κρατών-μελών. Υπάρχουν συνεπώς λεπτές ισορροπίες μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας, μεταξύ κρατών-μελών που είναι κυρίως παραγωγοί και πωλητές πολεμικού υλικού και υλικού ασφάλειας και κρατών-μελών που είναι αγοραστές κ.ο.κ.

Η Οδηγία λαμβάνει ούτως ή άλλως υπόψη της μια σειρά από χρήσιμες παραμέτρους στον χώρο των αμυντικών προμηθειών, όπως η ίδια η ύπαρξη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας, η ύπαρξη του NATO και των οργανισμών του, όπως η NAMSA, οι διακρατικές συμβάσεις, διμερείς ή πολυμερείς, η ύπαρξη διεθνών οργανισμών, όπως ο OCCAR που συγκροτείται κατά βάση από κράτη-μέλη της ΕΕ και αναπτύσσει αμυντικά προγράμματα κ.ο.κ.

Καθώς η Ελλάδα είναι η πρώτη χώρα-μέλος που, μέσω της αλλαγής της εθνικής της νομοθεσίας, προβαίνει στην ενσωμάτωση της Οδηγίας (που λαμβάνεται ούτως ή άλλως ήδη υπόψη ερμηνευτικά και αναπτύσσει την ισχύ της), είναι πιθανόν να χρειαστούν στο μέλλον επιμέρους προσαρμογές και βελτιώσεις, ανάλογα με την ωρίμανση και οριστικοποίηση των κοινών ευρωπαϊκών αντιλήψεων στα θέματα που συνδέονται με την Οδηγία, κυρίως μέσω της πρακτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της νομολογίας του Δικαστηρίου της ΕΕ.

6. Οι βασικές αλλαγές που επέρχονται με το παρόν σχέδιο νόμου είναι:
 - α. Τίθεται όλο το σύστημα προμηθειών στους τομείς της άμυνας υπό τον διαρκή έλεγχο της Βουλής. Η Ειδικής Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων διατυπώνει τη γνώμη της στο πλαίσιο της κατάρτισης του Μακροπρόθεσμου (15ετούς) και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού. Επίσης, ενημερώνεται και διατυπώνει τη γνώμη της για την ενεργοποίηση όλων των υποπρογραμμάτων που αφορούν την απόκτηση στρατιωτικού εξοπλισμού ανεξαρτήτως ποσού. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα συνεχούς και πλήρους πρόσβασης στους σχετικούς φακέλους ή αναζήτησης όλων των πληροφοριών από τα Γενικά Επιτελεία και τη Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ).
 - β. Η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων ορίζεται εφεξής αρμόδια για τη διαπραγμάτευση, σύναψη και παρακολούθηση όλων των συμβάσεων για την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού, είτε αυτές είναι κύριες, είτε συμβάσεις υποστήριξης. Διασφαλίζεται κατά τον τρόπο αυτό η διακλαδικότητα και διευκολύνεται η ορθή και έγκαιρη εκτίμηση του συνολικού κόστους κύκλου ζωής κάθε προμήθειας που έως τώρα εμφανίζεται να επιμερίζεται μεταξύ κύριας σύμβασης, αρχικής υποστήριξης, εν συνεχεία υποστήριξης κ.ο.κ. Τα Γενικά Επιτελεία των κλάδων και εν τέλει το ΓΕΕΘΑ σε διακλαδική βάση και σύμφωνα με τις αρχές της κάθετης δομής διοίκησης προσδιορίζουν και τεκμηριώνουν τις ανάγκες τους στο πλαίσιο του

μακροπρόθεσμου και του τριετούς κυλιομένου προγράμματος αμυντικών προμηθειών, διαμορφώνουν τις προδιαγραφές χωρίς να προκαταλαμβάνουν την τελική επιλογή ή να την στρέφουν εξ αρχής προς ορισμένη κατεύθυνση, αξιολογούν και ενσωματώνουν το υλικό και έχουν την ευθύνη για την διαχείρισή του από πραγματικής απόψεως, ενώ η ΓΔΑΕΕ έχει βεβαίως τη νομική και οικονομική διαχείριση των θεμάτων, σε στενή συνεργασία με το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.

γ. Τυποποιούνται με σαφή και συστηματικό τρόπο οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας, σε εναρμόνιση με την Οδηγία 2009/81, μέσω των οποίων μπορεί να πραγματοποιηθεί μια προμήθεια όταν ενεργοποιείται ένα υποπρόγραμμα, μετά από γνώμη της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής και απόφαση του ΚΥΣΕΑ. Στην απόφαση αυτή καθορίζεται και η διαδικασία που αρμόζει στην συγκεκριμένη προμήθεια (π.χ. διακρατική σύμβαση, ανταγωνιστικός διάλογος, ανοιχτός διαγωνισμός, κ.ο.κ.). Κατ' αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνεται η απλούστευση και η από-γραφειοκρατικοποίηση όλων των διαδικασιών, ώστε να διασφαλίζεται η ταχύτητα, η εγκυρότητα και κυρίως η διαφάνεια των διαδικασιών, χωρίς να προκαλούνται περιττές ή τεχνητές αμφισβητήσεις.

δ. Εκτός από τον έλεγχο της Βουλής, διατηρείται και επεκτείνεται ο προσυμβατικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ε. Το κρίσιμότερο όμως είναι ότι με το παρόν σχέδιο νόμου εισάγονται αυστηρές και αναλυτικές εγγυήσεις διαφάνειας αρχής γενομένης από την ενσωμάτωση στο νόμο του κώδικα δεοντολογίας που διέπει τις κάθε είδους επαφές του στρατιωτικού και πολιτικού προσωπικού του ΥΠΕΘΑ με τους εκπροσώπους των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στις διαγωνιστικές διαδικασίες και τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμβάσεων.

Θεσπίζονται απαγορεύσεις για τη χρηματοδότηση ενδιαμέσων, μεσαζόντων ή πρακτόρων, απαγορεύονται οι εξωχώριες εταιρείες, εισάγοντας υποχρέωση γνωστοποίησης όλων των συμβάσεων με υποκατασκευαστές, υπεργολάβους, συμβούλους κ.ο.κ.

Επιπλέον, ο ανάδοχος δεσμεύεται από τη ρήτρα ακεραιότητας, η οποία προβλέπει ότι απαγορεύονται οι παράνομες πληρωμές που γίνονται πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη της σύμβασης, με αποδέκτες ένα ευρύτατο φάσμα, προσώπων, όπως υπαλλήλους, συλλογικά όργανα της αναθέτουσας αρχής, πολιτικά κόμματα, βουλευτές ή αιρετά όργανα της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης, υπουργούς, καθώς και τους συγγενείς, τους συνεργάτες τους και τρίτους που λειτουργούν ως ενδιάμεσοι για τη

διοχέτευση αυτών των χρηματικών ποσών, η μη τήρηση της οποίας επισύρει αυστηρές κυρώσεις και αποδέχεται τη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να διενεργεί ελέγχους.

στ. Καταργούνται οι έννοιες της ελληνικής βιομηχανικής συμμετοχής (ΕΒΣ) και της εγχώριας προστιθέμενης αξίας (ΕΠΑ) που γεννούν τριβές με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ.

ζ. Θεσπίζεται η έννοια και το κριτήριο της ασφάλειας εφοδιασμού που απορρέει ως θεμελιώδες κριτήριο από την ίδια την Οδηγία και επιτρέπει στις ΕΔ να θέτουν ως προϋπόθεση την ύπαρξη εγκατάστασης του προμηθευτή εντός της ελληνικής επικράτειας, ώστε να διασφαλίζεται η ταχύτητα και η επάρκεια του εφοδιασμού τους, ιδίως σε περίπτωση κρίσης.

η. Καταργείται ο μηχανισμός των ΑΩ που προκάλεσε πλήθος αμφιβολιών και αντιρρήσεων για τρεις κυρίως λόγους:

i. γιατί το κόστος τους μετακυλύεται εκ των προτέρων στο κόστος της κύριας σύμβασης, άρα τίποτα δεν χαρίζεται αλλά όλα βαραίνουν το ελληνικό δημόσιο.

ii. γιατί η επιλογή και αποτίμηση της αξίας των συγκεκριμένων προγραμμάτων γινόταν κατά τρόπο που δεν υπάκουε σε σαφή και διαφανή κριτήρια.

iii. γιατί οι χρηματο-οικονομικές ροές από και προς την Ελλάδα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως δίαυλοι παράπλευρων ή ύποπτων πληρωμών και επιπλέον υπήρχε και υπάρχει πάντα σοβαρό πρόβλημα πιστοποίησης της δαπάνης και εκτέλεσης των συμβατικών υποχρεώσεων.

Για όλους αυτούς τους λόγους, τα ΑΩ βρίσκονται και στο στόχαστρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σημασία έχει επομένως τώρα η συμμετοχή ελληνικών επιχειρήσεων σε ευρωπαϊκές κοινοπραξίες, η μεταφορά τεχνογνωσίας, η παραγωγή καινοτομίας, η συμμετοχή σε βιομηχανικές συμπράξεις κ.ο.κ.

θ. Προβλέπεται η κατάρτιση της Εθνικής Βιομηχανικής Στρατηγικής, η οποία, λαμβάνοντας υπόψη την Πολιτική Εθνικής Άμυνας και την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική, καθορίζει τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια εφοδιασμού των ΕΔ, ιδίως σε περιόδους κρίσης, μέσω της δημιουργίας μίας εγχώριας βιομηχανικής βάσης. Η Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική – όπως και η Δομή Δυνάμεων σε μέσα και προσωπικό- εγκρίνεται από το ΚΥΣΕΑ μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

ι. Προβλέπεται η δυνατότητα εφαρμογής του νέου νομοθετικού πλαισίου και από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη για την προμήθεια υλικού ευαίσθητου για λόγους ασφάλειας, προκειμένου να καλύπτονται ανάγκες της

Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος, του Πυροσβεστικού Σώματος και της ΕΥΠ.

ια. Οι ουσιαστικές διατάξεις του σχεδίου νόμου πρέπει να συνδυαστούν με την εφαρμογή των δικονομικών ρυθμίσεων που ισχύουν ούτως ή άλλως στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων. Οι ρυθμίσεις αυτές προσαρμόζονται τώρα στις ιδιομορφίες των συμβάσεων στους τομείς της άμυνας και ασφάλειας, σύμφωνα και με τις προβλέψεις της οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

ιβ. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στη μέριμνα του σχεδίου νόμου να είναι διαφανής η κρίσιμη φάση της διαμόρφωσης των προδιαγραφών, έτσι ώστε ο ευρύτερος κύκλος πιθανών προμηθευτών να διατυπώνει εγκαίρως τυχόν παρατηρήσεις στη φάση του τεχνικού διαλόγου, με στόχο να εμποδίζονται τεχνητοί αποκλεισμοί ή προειλημμένες αποφάσεις που δύσκολα μπορεί να ελέγξει η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου και η Βουλή.

ιγ. Προβλέπεται η δυνατότητα των ενόπλων δυνάμεων να υλοποιούν προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης αμυντικού χαρακτήρα, ιδίως μέσω των Διακρατικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας. Κεντρικός στόχος της προσπάθειας είναι η δημιουργία μιας Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αμυντικής Αγοράς και η συγκέντρωση των πόρων για έρευνα και ανάπτυξη αντί του κατακερματισμού τους σε εθνικά προγράμματα.

ιδ. Ανάμεσα στις άλλες καινοτομίες, ο νόμος επιτρέπει στην αναθέτουσα αρχή να απαιτήσει από τις αντισυμβαλλόμενες εταιρείες να αναθέτουν υπεργολαβικό έργο με ανταγωνιστικούς όρους, έτσι ώστε να ενισχύονται οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις του αμυντικού κλάδου.

ιε. Μετεξελίσσεται το Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού (ΜΚΑΥ) σε Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα (ΕΜΕΑΤ), το οποίο λειτουργεί ως επαγγελματικό μητρώο και ως επίσημος κατάλογος οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου. Με τη ρύθμιση αυτή επιτυγχάνεται η απλούστευση των διαδικασιών ελέγχου της προσωπικής κατάστασης, της επαγγελματικής επάρκειας, της τεχνικής ικανότητας και της οικονομικής φερεγγυότητας των υποψηφίων.

ιστ. Προβλέπεται η δυνατότητα πώλησης στρατιωτικού εξοπλισμού, ιδίως μεταχειρισμένου ή και καινούργιου, η οποία αποφασίζεται από το ΚΥΣΕΑ ή από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, αναλόγως της οικονομικής αποτίμησης του υλικού, μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής της Βουλής.

II. Τα βασικά νομικά χαρακτηριστικά του νόμου στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής και της εθνικής έννομης τάξης

Στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας τα κράτη μέλη έχουν εδώ και πολλά χρόνια αναδείξει ως πρωταρχικό τους στόχο τη σταδιακή διαμόρφωση μιας Ευρωπαϊκής Αγοράς Αμυντικού Εξοπλισμού (EDEM). Οι αγορές αμυντικού υλικού που παρέμεναν εξ ορισμού εκτός ενιαίας αγοράς και βρίσκονταν κατακερματισμένες κατέστησαν αναγκαίες μακρόπνοες μεταρρυθμίσεις προκειμένου να διατηρήσει η Ευρώπη μία βιώσιμη βιομηχανία αμυντικών εξοπλισμών και να εφοδιάζει επαρκώς τις ένοπλες δυνάμεις της.

Η επίτευξη αυτού του στόχου επιχειρείται μέσω της διαμόρφωσης ενός ευρύτερου νομοθετικού πλαισίου, το οποίο αποβλέπει: α) στην ενίσχυση της αμυντικής βιομηχανίας και της τεχνολογικής βάσης στην Ευρώπη, ώστε να καταστεί ισχυρή και ανταγωνιστική, β) στην ανάπτυξη της πολυμορφίας των ευρωπαϊών προμηθευτών στον τομέα της άμυνας, ιδίως με τη συμμετοχή ΜΜΕ και μη παραδοσιακών προμηθευτών, γ) στην προαγωγή της βιομηχανικής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και την προώθηση αποτελεσματικών μορφών υπεργολαβίας.

Με την πρόσφατη υιοθέτηση των οδηγιών 2009/43/EK και 2009/81/EK, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιτάχυνε την πορεία προς μία ευρωπαϊκή αγορά αμυντικών υλικών. Οι δύο αυτές οδηγίες αφορούν σε θέματα μεταφορών προϊόντων αμυντικού χαρακτήρα και συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών στον τομέα της άμυνας, φιλοδοξώντας να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα του κατακερματισμού της αγοράς αμυντικού εξοπλισμού στην Ευρώπη.

Εξάλλου, η κοινοτική νομοθεσία σε θέματα δημοσίων συμβάσεων, δηλαδή οι οδηγίες 2004/18/EK και 2004/17/EK, έτυχαν εξαιρετικά περιορισμένης εφαρμογής στον τομέα των αμυντικών συμβάσεων. Οι ιδιαιτερότητες στον τομέα της άμυνας αναγνωρίστηκαν σε κοινοτικό επίπεδο με την καθιέρωση ενός συστήματος εξαιρέσεων το οποίο ορίζεται στο άρθρο 346 ΣΛΕΕ (άρθρο 296 ΣΕΚ). Με αυτόν το μηχανισμό, η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων στον τομέα της άμυνας έβρισκε πάντα ένα όριο στην εξαίρεση του άρθρου 346 ΣΛΕΕ.

Στους ειδικότερους, λοιπόν, τομείς των συμβάσεων στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας, αναδείχθηκε η αναγκαιότητα συντονισμού από τη μία πλευρά των διαδικασιών σύναψής τους, ώστε, αφενός να καλύπτονται οι επιτακτικές ανάγκες ασφάλειας των κρατών μελών και τα κυριαρχικά τους δικαιώματα και αφετέρου να εκπληρώνονται οι υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη Συνθήκη. Ο ειδικός τους χαρακτήρας προϋποθέτει άμβλυνση της διαχωριστικής γραμμής μεταξύ εξωτερικής

και εσωτερικής ασφάλειας, καθώς και μεταξύ στρατιωτικής και μη στρατιωτικής ασφάλειας, λόγω της εμφάνισης ασύμμετρων και διεθνικών απειλών. Προϋποθέτει, τέλος, τη θέσπιση ειδικών ρυθμίσεων, ιδίως στους τομείς της ασφάλειας του εφοδιασμού και της ασφάλειας των πληροφοριών.

Στο πλαίσιο αυτό ψηφίσθηκε η τομεακή οδηγία 2009/81/ΕΚ, η οποία συντονίζει τις διαδικασίες σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας και αναδεικνύει τις ιδιαιτερότητές τους με ρυθμίσεις που συμπληρώνουν ή και τροποποιούν τις κλασικές οδηγίες 2004/18 και 2004/17. Η οδηγία περιορίζει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 346 ΣΛΕΕ, ώστε αυτό να καλύπτει μόνο περιπτώσεις πραγματικών παρεκκλίσεων.

Με τον παρόντα νόμο ενσωματώνεται καταρχάς η οδηγία 2009/81/ΕΚ στην ελληνική έννομη τάξη, φέροντας την Ελλάδα πρώτη, μεταξύ των κρατών μελών, στη χρονική σειρά ενσωμάτωσης.

Παράλληλα ενσωματώνονται σε ενιαίο κείμενο όλες οι εθνικές διαδικαστικές απαιτήσεις ανάθεσης και εκτέλεσης των οικείων συμβάσεων, με κατάργηση τυχόν αντιθέτων ρυθμίσεων.

Με τον τρόπο αυτό η Ελλάδα αποκτά πλέον ένα σύγχρονο νόμο για τη δημοπράτηση συμβάσεων στρατιωτικού και ευαίσθητου περιεχομένου, που σέβεται το κοινοτικό κεκτημένο και ταυτόχρονα διασφαλίζει στο μέγιστο τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας σε θέματα εθνικής άμυνας και ασφάλειας.

B. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Ο νόμος διαρθρώνεται σε τέσσερα μέρη: Το ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ ρυθμίζει θέματα που αφορούν τον προγραμματισμό των συμβάσεων και τις αρμοδιότητες των οργάνων που συνάπτουν συμβάσεις στον τομέα της άμυνας και, επιπλέον εισάγει κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που απευθύνονται προς όλους τους εμπλεκόμενους στις συμβάσεις του αμυντικού τομέα. Ακολουθεί το ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ, με το οποίο εναρμονίζεται η ελληνική νομοθεσία με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/81/EK και εισάγονται επιπλέον ρυθμίσεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση και ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάθεσης. Στο μέρος αυτό, ρυθμίζονται θέματα όπως το πεδίο εφαρμογής των κανόνων σύναψης των συμβάσεων και οι εξαιρέσεις από αυτό, οι διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων και οι διαδικαστικές τους λεπτομέρειες, οι κανόνες δημοσιότητας, τα κριτήρια συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων και επιλογής του αναδόχου, καθώς και οι κανόνες περί έννομης προστασίας. Επίσης ενσωματώνονται ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν στην υλοποίηση από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης. Στη συνέχεια, στο ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ τίθενται συγκεκριμένοι κανόνες σχετικά με τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων οικονομικής αξίας κατώτερης των χρηματικών ορίων εφαρμογής της οδηγίας 2009/81/EK και, τέλος, στο ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ έχουν συγκεντρωθεί τα επιμέρους θέματα που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, όπως η εκτέλεση των συμβάσεων, η εκχώρηση απαιτήσεων και η εκποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού, καθώς και οι μεταβατικές και καταργητικές διατάξεις.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ - ΑΡΜΟΔΙΑ ΟΡΓΑΝΑ – ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Το πρώτο μέρος του νόμου αναφέρεται σε θέματα προγραμματισμού, οργάνωσης και αρμοδιοτήτων των οργάνων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας όσον αφορά στην σύναψη συμβάσεων στον τομέα της άμυνας, ενώ επιπλέον στο μέρος αυτό τίθενται σαφείς και λεπτομερείς κανόνες διαφάνειας και ελέγχου των συμβάσεων στον αμυντικό τομέα. Το πρώτο μέρος διακρίνεται σε τρία κεφάλαια:

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: Προγραμματισμός συμβάσεων

Το πρώτο Κεφάλαιο αναφέρεται σε ζητήματα που άπτονται του προγραμματισμού υλοποίησης των εξοπλιστικών προγραμμάτων των Ενόπλων Δυνάμεων. Γίνεται η αναγκαία σύνδεση των διατάξεων του νόμου με τον νόμο 3883/2010 (ΦΕΚ Α 167)

και προβλέπεται ότι η έγκριση της διενέργειας της κάθε διαδικασίας ανάθεσης, όπως και οι όροι αυτής υπόκεινται στις διατάξεις των άρθρων 72 έως 76 του ν. 3883/2010. Επίσης, διευκρινίζονται οι αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής. Τέλος, προβλέπεται το περιεχόμενο και η διαδικασία εκπόνησης της «Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής» (ΕΑΒΣ), η οποία προορίζεται να αποτελέσει τη βάση για την χάραξη της εθνικής πολιτικής στον τομέα της αμυντικής τεχνολογίας και βιομηχανίας. Ειδικότερα:

Στο άρθρο 1 γίνεται η σύνδεση των διατάξεων του νόμου με τον νόμο 3883/2010, προκειμένου να διευκρινιστεί ότι η έγκριση του συνολικού προγραμματισμού των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων, η κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Μακροπρόθεσμου Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού, η κατάρτιση και επανεξέταση του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού και η έγκριση της υλοποίησης των επιμέρους υποπρογραμμάτων (επιλογή διαδικασίας σύναψης των συμβάσεων και καθορισμός ειδικών όρων ανάθεσης και εκτέλεσης) διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 72 έως 76 του νόμου 3883/2010). Με την ίδια διαδικασία λήψης απόφασης εντάσσονται στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα και ταυτόχρονα ενεργοποιούνται υποπρογράμματα που κρίνονται αναγκαία για σοβαρούς λόγους στο πλαίσιο του συνολικού προϋπολογισμού του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος, αλλά και τα αναγκαία υποπρογράμματα μέχρι την κατάρτιση του πρώτου Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος.

Στο άρθρο 2 περιγράφονται οι αρμοδιότητες που καλείται να ασκήσει στο πλαίσιο του νόμου η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής, η οποία: α) διατυπώνει τη γνώμη της για όλα τα υποπρογράμματα προμήθειας ή υποστήριξης στρατιωτικού εξοπλισμού και β) ενημερώνεται μια τουλάχιστον φορά σε κάθε τακτική σύνοδο για την εξέλιξη όλων των μειζόνων εξοπλιστικών προγραμμάτων και τη συνολική εξέλιξη του Μακροπρόθεσμου και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Προμηθειών στρατιωτικού εξοπλισμού. Με τη διάταξη αυτή ενισχύεται ουσιαστικά η διαφάνεια κατά την σύναψη των συμβάσεων του αμυντικού τομέα.

Με το άρθρο 3 εισάγεται η υποχρέωση των Ενόπλων Δυνάμεων να εκπονήσουν στρατηγική για την αμυντική βιομηχανία, στην οποία θα καταγράφονται οι γενικές αρχές, οι κατευθύνσεις και κυρίως τα μέτρα που θα πρέπει να λαμβάνονται για την προστασία των ουσιαστών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας, μέσω της ταχείας και απρόσκοπτης λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού των Ενόπλων Δυνάμεων, ιδίως σε περιπτώσεις πολέμου και κρίσεων. Η «Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική» (ΕΑΒΣ) θα αποτελέσει τη βάση για την χάραξη της εθνικής πολιτικής στον τομέα της

αμυντικής τεχνολογίας και βιομηχανίας, με στόχο την διατήρηση και ενίσχυση της εθνικής αμυντικής τεχνολογικής-βιομηχανικής βάσης. Στην ΕΑΒΣ: α) θα καταγράφονται και θα αξιολογούνται οι ανάγκες των Ενόπλων Δυνάμεων όσον αφορά την πρόσκτηση των αναγκαίων υλικών και μέσων και την κάθε είδους υποστήριξη αυτών σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, ανάλογα με τις επιχειρησιακές συνθήκες και ανάγκες, και β) θα προσδιορίζονται συγκεκριμένοι τομείς της βιομηχανίας, στους οποίους η χώρα πρέπει να διαθέτει την αντίστοιχη βιομηχανική-τεχνολογική ικανότητα για να εξυπηρετήσει κατά τρόπο αποτελεσματικό τις ως άνω ανάγκες. Η Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική αποφασίζεται από το ΚΥΣΕΑ, μετά από εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και γνώμη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

Στο άρθρο 4 ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στις συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης (FOS), οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την επιχειρησιακή αυτονομία των ενόπλων δυνάμεων, ειδικότερα για την ασφάλεια εφοδιασμού των οπλικών συστημάτων. Οι συμβάσεις αυτές μπορούν να συνάπτονται με την αρχική σύμβαση προμήθειας ή μεταγενέστερα. Σε κάθε περίπτωση όμως, πρέπει, κατά τη σύναψή τους, να λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις για την ασφάλεια πληροφοριών και την ασφάλεια εφοδιασμού, καθώς και τα μέτρα που θα έχει υιοθετήσει η Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική.

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: Αρμοδιότητες – Συλλογικά όργανα

Το δεύτερο Κεφάλαιο αφορά στην κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των υπηρεσιακών δομών του ΥΠΕΘΑ, όσον αφορά τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο. Επιπλέον, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τα συλλογικά όργανα που είναι αρμόδια για τη διενέργεια των σχετικών διαδικασιών. Ειδικότερα:

Στο άρθρο 5 ορίζεται ότι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας αποτελεί την αναθέτουσα αρχή στον τομέα της άμυνας, ενώ η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας αναλαμβάνει εφεξής την ευθύνη για τη διενέργεια των προπαρασκευαστικών και διαδικαστικών πράξεων που απαιτούνται για την σύναψη και την εκτέλεση όλων των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, είτε εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του είτε εξαιρούνται από αυτό, διατηρώντας ένα τεκμήριο αρμοδιότητας σε σχέση με τα Γενικά Επιτελεία των Ενόπλων Δυνάμεων, τα οποία διατηρούν μόνο την αρμοδιότητα διενέργειας των παραλαβών, κατά το στάδιο της εκτέλεσης μιας σύμβασης. Επιπλέον, η ΓΔΑΕΕ ορίζεται αρμόδια για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων εκποίησης στρατιωτικού εξοπλισμού.

Στο άρθρο 6 προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες των γενικών επιτελείων των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, στο πλαίσιο της εφαρμογής του παρόντος νόμου, οι οποίες αφορούν κυρίως στην εισήγηση για την τεκμηρίωση των αναγκών τους, την εισήγηση για την ενεργοποίηση ενός υποπρογράμματος, τη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών, τη διενέργεια των παραλαβών κατά την εκτέλεση των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών και τη διενέργεια των διαδικασιών για τη σύναψη και την εκτέλεση των συμβάσεων έργων.

Στο άρθρο 7 προβλέπονται τα συλλογικά όργανα που είναι αρμόδια για την διενέργεια των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο. Ειδικότερα, ορίζεται ότι παραμένουν σε ισχύ οι διατάξεις των άρθρων 13, 15, 16, 17 και 18 του ν. 3433/2006 που αφορούν στα συλλογικά όργανα πραγματοποίησης των προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων, με τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που καθορίζονται σ' αυτές. Εξαίρεση εισάγεται ως προς τις επιτροπές των περιπτώσεων ζ και η της παραγράφου 3 του άρθρου 13 του ν. 3433/2006, τις Κεντρικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών των Γενικών Επιτελείων των κλάδων του άρθρου 13 και 14 και τις Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του ν. 3433/2006, οι οποίες εξακολουθούν να λειτουργούν μόνο για συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου. Επίσης, προβλέπεται ως αρμόδιο όργανο για την εξέταση των προδικαστικών προσφυγών η Επιτροπή Αξιολόγησης Προσφυγών, τα μέλη της οποίας πρέπει να μη συμπίπτουν με τα μέλη των λοιπών Επιτροπών. Η Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή λειτουργεί εφεξής μόνο στη ΓΔΑΕΕ, δεδομένου ότι τα Γενικά Επιτελεία δεν έχουν πλέον αρμοδιότητα στη διενέργεια διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας. Ως εκ τούτου, οι ΚΓΕΠ και οι ΠΓΕΠ των Γενικών Επιτελείων καταργούνται.

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Διαφάνεια και έλεγχος

Στο τρίτο κεφάλαιο του πρώτου μέρους έχουν συγκεντρωθεί, ως ένας κώδικας δεοντολογίας και διαφάνειας, διατάξεις που αφορούν τόσο το προσωπικό του ΥΠΕΘΑ, όσο και τους οικονομικούς φορείς που λαμβάνουν μέρος στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στον τομέα της άμυνας. Με τις ρυθμίσεις αυτές επιδιώκεται η ενίσχυση της διαφάνειας και η καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς, με την εισαγωγή, για πρώτη φορά στο πεδίο των αμυντικών προμηθειών, αυστηρών ρητρών που διασφαλίζουν την διαφάνεια ως προς τις συμβατικές σχέσεις και τις πληρωμές που γίνονται στο πλαίσιο των σχετικών συμβάσεων. Ειδικότερα:

Το άρθρο 8 εισάγει για πρώτη φορά ειδικούς κανόνες δεοντολογικής συμπεριφοράς για το πολιτικό και το στρατιωτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας που εμπλέκεται στη διενέργεια διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας. Κατά τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η αμεροληψία και αντικειμενικότητα των στελεχών που καλούνται να υλοποιήσουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μέσω ενός σαφούς και διαφανούς θεσμικού πλαισίου και κατά ταύτα θωρακίζεται το δημόσιο συμφέρον. Ειδικότερα, ρυθμίζονται θέματα όπως η πραγματοποίηση επαφών και σχέσεων με οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαγωνιστικές διαδικασίες για την ανάληψη συμβάσεων του αμυντικού τομέα και καθορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης των απαγορεύσεων που εισάγονται με το παρόν άρθρο.

Με το άρθρο 9 επιβάλλονται υποχρεώσεις τήρησης κανόνων διαφάνειας στους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας. Με το άρθρο αυτό επιτυγχάνεται η εξυγίανση της αγοράς δημοσίων συμβάσεων του αμυντικού τομέα και ο επαναπροσδιορισμός της λειτουργίας της, εντός ενός κανονιστικού πλαισίου που ενισχύει τη διαφάνεια και περιορίζει τη διαφθορά. Ειδικότερα, με την παράγραφο 1 εισάγεται ρητή απαγόρευση χρησιμοποίησης μεσαζόντων από οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, με την παράγραφο 2 προσδιορίζεται η κατηγορία συμβούλων που επιτρέπεται να παρέχουν υπηρεσίες σε σχέση με τις συμβάσεις αυτές προς τους εν λόγω οικονομικούς φορείς και με την παράγραφο 3 εισάγεται η απαγόρευση χρησιμοποίησης από τους οικονομικούς αυτούς φορείς εξωχώριων εταιριών ή ανάλογης νομικής μορφής οντοτήτων, με εξαίρεση περιπτώσεις που η συνεργασία αυτή είναι απολύτως αναγκαία για την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης. Για τους σκοπούς εφαρμογής των παραγράφων 1, 2 και 3 καθιερώνεται η υποχρέωση του οικονομικού φορέα να γνωστοποιεί στην αναθέτουσα αρχή κατάλογο των συμβάσεων που συνάπτει με τους υπεργολάβους, προμηθευτές ή τους συμβούλους του. Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή, διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει από τους οικονομικούς φορείς τα πλήρη κείμενα των σχετικών συμβάσεων. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που οι οικονομικοί φορείς εκχωρούν στους υπεργολάβους τους απαιτήσεις που απορρέουν από τη σύμβαση που έχουν συνάψει με την αναθέτουσα αρχή, υποχρεούνται να γνωστοποιούν τις σχετικές συμβάσεις.

Επίσης, απαγορεύεται ρητά η κάθε είδους απασχόληση προσωπικού του ΥΠΕΘΑ από τους οικονομικούς φορείς που αναφέρονται ανωτέρω, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών ετών μετά την ημερομηνία συνταξιοδότησής του (παράγραφος 6). Τέλος, προβλέπονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται στην περίπτωση παράβασης των ανωτέρω υποχρεώσεων, οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν την έκπτωση του

αναδόχου ή την επιβολή ποινικής ρήτρας ή, επιπλέον, τον αποκλεισμό του οικονομικού φορέα από συμβάσεις και διαγωνισμούς του ΥΠΕΘΑ για χρονικό διάστημα 3-10 χρόνια, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης. Οι κυρώσεις αυτές θεσπίζονται και για τις παραβάσεις των υποχρεώσεων αυτών από τα μέλη της κοινοπραξίας, εάν ο οικονομικός φορέας είναι κοινοπραξία ή από τους υπεργολάβους του. Εάν οι ανάδοχοι παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις του παρόντος άρθρου, η παράβαση αυτή συνιστά σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα υπό την έννοια της περίπτωσης δ της παραγράφου 4 του άρθρου 57. Επίσης, εάν οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις του παρόντος άρθρου, η παράβαση αυτή συνιστά σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα υπό την έννοια της περίπτωσης δ της παραγράφου 4 του άρθρου 57.

Με το άρθρο 10, εισάγεται η ρήτρα ακεραιότητας, η οποία αποτελεί μία καινοτομία του νόμου που εντάσσεται στην βασική πολιτική επιλογή της καταπολέμησης της διαφθοράς και των συναφών φαινομένων που αντιστρατεύονται το δημόσιο συμφέρον. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει στα έγγραφα της σύμβασης ειδική ρήτρα ακεραιότητας, βάσει της οποίας ο ανάδοχος δεσμεύεται ότι σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης, δεν ενήργησε αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά και ότι θα εξακολουθήσει να συμπεριφέρεται αναλόγως κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης, αλλά και μετά τη λήξη αυτής. Προς τον σκοπό αυτό ο ανάδοχος υποβάλει μία σειρά από δεσμευτικές δηλώσεις, οι οποίες απαριθμούνται ενδεικτικά στην παράγραφο 1.

Στην παράγραφο 2 προβλέπονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης των απαγορεύσεων που εισάγονται με την παράγραφο 1 και στην παράγραφο 5 προβλέπεται ότι οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να επιβάλουν κυρώσεις σε περιπτώσεις παραβάσεων και να λαμβάνουν επανορθωτικά μέτρα, όταν κάποιος εκ των διευθυντών, στελεχών ή υπαλλήλων τους παραβιάσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Στο άρθρο 11, με στόχο την διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των περί διαφάνειας και δεοντολογίας κανόνων του νόμου, ορίζεται ότι κατά την εκτέλεση μιας σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ελέγχει όλες τις συμβατικές σχέσεις και πληρωμές του οικονομικού φορέα μέσω ανεξάρτητης ελεγκτικής εταιρείας.

Στην παράγραφο 2 οριοθετείται η έκταση του ελέγχου και στις παραγράφους 3 έως 5 ρυθμίζονται οι διαδικαστικές λεπτομέρειες διενέργειας αυτού του ελέγχου, ώστε να διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα και αποτελεσματικότητα του ελέγχου, με τη λιγότερη δυνατή παρακώλυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του οικονομικού φορέα. Επιπλέον, με την παράγραφο 6 διασφαλίζεται η εμπιστευτικότητα του ελέγχου.

Τέλος, στην παράγραφο 7 προβλέπονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση άρνηση ή παρεμπόδισης του ελέγχου εκ μέρους του οικονομικού φορέα.

Το άρθρο 12 προβλέπει την υποχρέωση των οικονομικών φορέων να γνωστοποιούν, πριν τη σύναψη μίας σύμβασης στον τομέα της άμυνας, της οποίας η οικονομική αξία είναι ίση ή ανώτερη του ποσού των πέντε εκατομμυρίων ευρώ χωρίς ΦΠΑ, την ταυτότητα: α) των δέκα μεγαλύτερων μετόχων ή εταίρων, φυσικών ή νομικών προσώπων, που κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου στο κεφάλαιο του οικονομικού φορέα, καθώς και το ποσοστό της συμμετοχής αυτής, β) των προσώπων που, αν και δεν περιλαμβάνονται στα πρόσωπα της περίπτωσης α, ασκούν τον έλεγχο του οικονομικού φορέα, όπως ορίζεται στην παράγραφο 3, και γ) των μελών των οργάνων διοίκησης του οικονομικού φορέα (παράγραφος 1). Επιπρόσθετα, προβλέπεται η υποχρέωση γνωστοποίησης, μετά τη σύναψη των παραπάνω συμβάσεων, οποιωνδήποτε αλλαγών στην ταυτότητα και τα στοιχεία της παρ.1 (παράγραφος 2). Ωστόσο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημοσίου συμφέροντος, όπως αναλυτικά εξειδικεύονται (παράγραφος 3), η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα είτε α) να αντιταχθεί στη γνωστοποιηθείσα μεταβολή, να τάξει εύλογη προθεσμία στον οικονομικό φορέα για την παροχή συμπληρωματικών στοιχείων και εν συνεχεία να αποφασίσει εάν θα προχωρήσει σε καταγγελία της σύμβασης είτε β) να καταγγείλει τη σύμβαση.

Το άρθρο 13 προβλέπει τη διενέργεια από το Ελεγκτικό Συνέδριο του προληπτικού ελέγχου νομιμότητας των συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο. Στο πεδίο εφαρμογής του ελέγχου υπάγονται κύριες και τροποποιητικές συμβάσεις, οσάκις η συνολική προεκτιμώμενη αξία των συμβάσεων αυτών υπερβαίνει το ποσό του 1.000.000€ εκτός ΦΠΑ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2009/81/ΕΚ

Στο δεύτερο μέρος του νόμου περιλαμβάνονται όλες οι διατάξεις για την εναρμόνιση της εσωτερικής έννομης τάξης προς τις ρυθμίσεις της οδηγίας 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ (L 216/2009). Επιπλέον, πέραν των διατάξεων εναρμόνισης, το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει δύο ειδικά κεφάλαια, στα οποία συγκεντρώνονται διατάξεις που επιδιώκουν την διευκόλυνση του εφαρμοστή του νόμου κατά τη διενέργεια των διαγωνιστικών διαδικασιών

σύναψης συμβάσεων (Κεφάλαιο Θ) και τον καθορισμό του νομικού πλαισίου που θα διέπει την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων από το ΥΠΕΘΑ (Κεφάλαιο Η).

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: Πεδίο εφαρμογής – γενικές αρχές

Στο κεφάλαιο Α προσδιορίζεται αναλυτικά το πεδίο εφαρμογής του νόμου. Επεξηγούνται οι βασικές έννοιες, προσδιορίζονται οι συμβάσεις που διέπονται από τις διατάξεις του νόμου, θεσπίζονται οι αναγκαίες εξαιρέσεις και αποκρυσταλλώνεται το νομικό πλαίσιο που διέπει κάθε σύμβαση που συνάπτεται στον τομέα της άμυνας, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επιπλέον, διατυπώνονται οι γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου και εισάγονται εγγυήσεις όσον αφορά την προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών που σχετίζονται με την άμυνα και την ασφάλεια της χώρας και εμπιστευτικών πληροφοριών των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην συγκεκριμένη αγορά, ενώ μέριμνα επίσης λαμβάνεται και για την ενίσχυση της απασχόλησης και της εργασίας ως μέσων που συμβάλλουν στη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους και την κοινωνική ένταξη.

Στο άρθρο 14 διακηρύσσεται ο σκοπός του δεύτερου μέρους του νόμου, ήτοι η εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/81 που διέπουν τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας.

Στο άρθρο 15 δίνονται οι ορισμοί εννοιών που χρησιμοποιούνται ευρέως στο νόμο, σύμφωνα με τις αντίστοιχες έννοιες που εισάγει η οδηγία 2009/81/ΕΚ.

Στο άρθρο 16 οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Α. Όλες οι συμβάσεις που ανατίθενται στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας και δεν εξαιρούνται ρητά εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού. Υφίσταται ωστόσο επιφύλαξη στα άρθρα 36, 51, 52, 62 και 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα οποία προβλέπονται ειδικές εξαιρέσεις από την εφαρμογή των αρχών που θεσπίζονται στην Συνθήκη και κατά συνέπεια από την εφαρμογή του παράγωγου δικαίου που βασίζεται στις εν λόγω αρχές. Ως εκ τούτου, καμία διάταξη του παρόντος δεν πρέπει να απαγορεύει την επιβολή ή την εφαρμογή μέτρων που θεωρούνται αναγκαία για τη διασφάλιση των συμφερόντων που έχουν αναγνωρισθεί ως νόμιμα από τις εν λόγω διατάξεις της Συνθήκης. Τούτο σημαίνει ειδικότερα ότι η σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου μπορεί να εξαιρείται από αυτό για λόγους δημόσιας ασφάλειας ή για λόγους προστασίας των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας του κράτους. Τούτο ισχύει στην περίπτωση συμβάσεων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, οι οποίες καθιστούν αναγκαίες, τόσο υπέρμετρα αυστηρές απαιτήσεις για

την ασφάλεια του εφοδιασμού ή οι οποίες είναι τόσο εμπιστευτικές ή σημαντικές για την εθνική κυριαρχία, ώστε ακόμη και οι ειδικές διατάξεις του νόμου δεν επαρκούν για τη διασφάλιση των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας, ο καθορισμός των οποίων εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του κράτους. Σε κάθε περίπτωση, η δυνατότητα εφαρμογής των εν λόγω εξαιρέσεων πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο, ώστε τα αποτελέσματά τους να μην εκτείνονται πέραν του απολύτως αναγκαίου για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας του κράτους. Η μη εφαρμογή του νόμου πρέπει να είναι ανάλογη προς τους επιδιωκόμενους στόχους και να αποτελεί το μέσο με το οποίο εμποδίζεται στο ελάχιστο η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και η ελευθερία παροχής υπηρεσιών.

Β. Στο πεδίο εφαρμογής του νόμου εμπίπτουν: α) οι συμβάσεις προμήθειας στρατιωτικού και ευαίσθητου εξοπλισμού, β) οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που αφορούν άμεσα τον στρατιωτικό και ευαίσθητο εξοπλισμό και μάλιστα οποιαδήποτε στοιχεία του κύκλου ζωής τους (κύριες συμβάσεις και συμβάσεις και εν συνεχεία υποστήριξης), γ) οι συμβάσεις έργων και υπηρεσιών για ειδικούς στρατιωτικούς σκοπούς, καθώς και δ) οι συμβάσεις ευαίσθητων έργων και ευαίσθητων υπηρεσιών. Διευκρινίζεται ότι στο πεδίο εφαρμογής του νόμου περιλαμβάνονται τόσο οι συμβάσεις για τις βασικές μονάδες, όσο και οι συμβάσεις αρχικής και εν συνεχεία υποστήριξης, δηλαδή όλος ο κύκλος ζωής του εκάστοτε προϊόντος, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας, ανάπτυξης, βιομηχανικής ανάπτυξης, παραγωγής, επισκευής, εκσυγχρονισμού, τροποποίησης, συντήρησης, διοικητικής μέριμνας, εκπαίδευσης, δοκιμής, απόσυρσης και διάθεσης.

Η έννοια του «στρατιωτικού εξοπλισμού, κομβική έννοια του παρόντος, χρησιμοποιείται ως συνώνυμη της έννοιας του «αμυντικού υλικού», όρου που απαντάται στην κείμενη νομοθεσία και περιλαμβάνει όχι μόνο τις κύριες μονάδες αλλά και μέρη, επιμέρους στοιχεία, συναρμολογούμενα ή μη τμήματα, κατασκευαστικά μέρη, υποσυγκροτήματα, ανταλλακτικά και απάρτια. Ως στρατιωτικός εξοπλισμός νοούνται καταρχάς οι τύποι προϊόντων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού υλικού, ο οποίος εγκρίθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου 255/58 της 15ης Απριλίου 1958 (Έγγραφο 368/58, Πρακτικά της 15^{ης} Απριλίου 1958). Ωστόσο, επειδή ο Κατάλογος αυτός είναι γενικός, πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο ευρύ, με γνώμονα τον εξελισσόμενο χαρακτήρα της τεχνολογίας, την πολιτική της σύναψης συμβάσεων και τις στρατιωτικές απαιτήσεις που οδηγούν στην ανάπτυξη νέων τύπων εξοπλισμού, ιδίως βάσει του εκάστοτε ισχύοντος Κοινού Στρατιωτικού Καταλόγου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επισημαίνεται ότι στην έννοια του «στρατιωτικού εξοπλισμού» υπάγονται επίσης και τα λεγόμενα υλικά διττής χρήσης (dual use), δηλαδή υλικά, τα οποία μολονότι αρχικώς είχαν σχεδιασθεί για πολιτική χρήση, αργότερα προσαρμόσθηκαν ή δύνανται να

προσαρμοστούν σε στρατιωτικούς σκοπούς για να χρησιμοποιηθούν ως όπλα, πυρομαχικά ή πολεμικό υλικό. Επομένως, και οι συμβάσεις που αφορούν τα διττής χρήσης υλικά, υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Γ. Στον τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας, ο νόμος εφαρμόζονται και σε συμβάσεις που έχουν χαρακτηριστικά παρόμοια με εκείνα των συμβάσεων άμυνας και είναι εξίσου ευαίσθητες, ιδίως σε τομείς στους οποίους οι Ένοπλες Δυνάμεις συνεργάζονται με τα σώματα ασφαλείας για την εκπλήρωση των ιδίων αποστολών ή όταν ο σκοπός της σύμβασης είναι η προστασία των συμφερόντων της χώρας ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός της Ελληνικής επικράτειας ή και πέραν αυτής κατά σοβαρών απειλών από μη στρατιωτικούς ή μη κυβερνητικούς παράγοντες. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει για παράδειγμα την φύλαξη των συνόρων, δραστηριότητες αστυνόμευσης και αποστολές διαχείρισης κρίσεων κ.ο.κ. Επιπλέον, οι διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται και σε συμβάσεις, οι οποίες, αν και δεν συνδέονται άμεσα με την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού ή ευαίσθητου εξοπλισμού, είναι απαραίτητες για την υλοποίηση ορισμένων στρατιωτικών απαιτήσεων ή απαιτήσεων ασφάλειας.

Δ. Ειδικά για τις συμβάσεις των στρατιωτικών έργων και μελετών και τεχνικών υπηρεσιών του αμυντικού τομέα, εφαρμόζονται κατ' αρχήν οι διατάξεις του νόμου και συμπληρωματικά οι γενικές διατάξεις για την σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων και μελετών (όπως ενδεικτικά ο ν. 3669/2008 και ο ν. 3316/2005), καθώς και το πδ 378/1987 (Α 168) για τα στρατιωτικά δημόσια έργα, όπως εκάστοτε ισχύουν. Ως στρατιωτικά δημόσια έργα νοούνται ιδίως τα έργα που αφορούν στην εξυπηρέτηση-λειτουργία στρατιωτικού εξοπλισμού, αλλά και τα έργα τα οποία ενδεχομένως δεν σχετίζονται άμεσα με στρατιωτικό εξοπλισμό, ωστόσο εξυπηρετούν και επιδιώκουν αποκλειστικά και αυτοτελώς στρατιωτικό σκοπό, όπως ιδίως έργα που αφορούν την κατασκευή στρατιωτικών φυλακίων ή την κατασκευή διαδρόμου προσγείωσης και απογείωσης στρατιωτικών αεροσκαφών κ.ο.κ.

Στο άρθρο 17 απαριθμούνται οι συμβάσεις που ρητά εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Οι συμβάσεις των περιπτώσεων α, β και γ εξαιρούνται είτε λόγω της δυνατότητας εφαρμογής ειδικών κανόνων σύναψης συμβάσεων, οι οποίοι απορρέουν είτε από διεθνείς συμφωνίες ή ρυθμίσεις μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών, είτε από συμφωνίες ή διακανονισμούς που σχετίζονται με τη στάθμευση στρατευμάτων από ένα κράτος μέλος σε άλλο ή σε τρίτη χώρα ή με τη στάθμευση στρατευμάτων από τρίτη χώρα σε κράτος μέλος, είτε από κανόνες διεθνών οργανισμών, όταν οι τελευταίοι αγοράζουν για δικούς τους σκοπούς ή υποχρεώνουν κράτη μέλη να αγοράζουν σύμφωνα με αυτούς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της περίπτωσης α αποτελεί η σύναψη συμβάσεων μέσω της νατοϊκής υπηρεσίας NATO Maintenance and Supply Agency (NAMSA).

Διευκρινίζεται ότι η εφαρμογή των ανωτέρω προϋποθέτει ότι η υπό ανάθεση σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής διεθνούς συμφωνίας ή διακανονισμού, ότι η εν λόγω διεθνής συμφωνία ή διακανονισμός έχει συναφθεί μεταξύ ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών και ενός ή περισσοτέρων τρίτων χωρών και ότι η διεθνής συμφωνία ή διακανονισμός εμπεριέχει ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες αναφορικά με την σύναψη της συγκεκριμένης σύμβασης.

Η περίπτωση δ αναφέρεται στις συμβάσεις, για τις οποίες η εφαρμογή των διατάξεων του νόμου θα υποχρέωνε την Ελλάδα να παράσχει πληροφορίες η αποκάλυψη των οποίων θεωρεί ότι είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας της. Η περίπτωση ε αναφέρεται στις συμβάσεις για σκοπούς δραστηριοτήτων συλλογής πληροφοριών. Πράγματι, στον τομέα της άμυνας και ασφάλειας μερικές συμβάσεις είναι τόσο ευαίσθητες ώστε δεν θα άρμοζε η εφαρμογή του παρόντος νόμου, παρά τον ειδικό χαρακτήρα του. Πρόκειται για συμβάσεις υψηλής διαβάθμισης που σχετίζονται αποκλειστικά με μη στρατιωτική ασφάλεια, ιδίως συμβάσεις που ανατίθενται από τις υπηρεσίες πληροφοριών ή για κάθε είδους δραστηριότητα συγκέντρωσης πληροφοριών, περιλαμβανομένων των δραστηριοτήτων αντικατασκοπείας. Τούτο ισχύει ιδίως σε συμβάσεις στις οποίες το υπό προμήθεια αντικείμενο έχει αποκλειστικό σκοπό τη συλλογή πληροφοριών, ανεξαρτήτως του χρήστη αυτού, και όχι γενικά σε συμβάσεις για τον εξοπλισμό των υπηρεσιών που ασχολούνται κατ' αρμοδιότητα και γενικά με συλλογή πληροφοριών. Ισχύει επίσης για άλλες ιδιαίτερα ευαίσθητες αγορές που απαιτούν εξαιρετικά υψηλό επίπεδο εμπιστευτικότητας, όπως αγορές οι οποίες προορίζονται για την προστασία των συνόρων ή την καταπολέμηση της τρομοκρατίας ή του οργανωμένου εγκλήματος, αγορές οι οποίες σχετίζονται με κρυπτογράφηση ή προορίζονται ειδικά για μυστικές δραστηριότητες ή άλλες εξίσου ευαίσθητες δραστηριότητες που εκτελούνται από την αστυνομία και τις δυνάμεις ασφαλείας.

Η περίπτωση στ αναφέρεται στις συμβάσεις που ανατίθενται στο πλαίσιο προγραμμάτων συνεργασίας βάσει έρευνας και ανάπτυξης, που εκτελείται από κοινού από τουλάχιστον δύο κράτη μέλη της Ε.Ε. και, ενδεχομένως σε συνεργασία με τρίτες χώρες. Ως προς τα ειδικότερα ζητήματα υλοποίησης τέτοιων προγραμμάτων, γίνεται ειδική αναφορά στο άρθρο 75.

Η περίπτωση ζ αναφέρεται στην περίπτωση που οι ΕΔ ή οι δυνάμεις ασφαλείας του κράτους διεξάγουν επιχειρήσεις εκτός των συνόρων της ΕΕ και αναγκάζονται, επειδή αυτό επιβάλλεται από επιχειρησιακές απαιτήσεις να συνάπτουν συμβάσεις με οικονομικούς φορείς που βρίσκονται στην περιοχή των επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων και των μη στρατιωτικών αγορών.

Η περίπτωση η αναφέρεται στις συμβάσεις υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο την κτήση ή τη μίσθωση, με οποιαδήποτε χρηματοδοτικά μέσα, γης, υφιστάμενων κτισμάτων ή άλλων ακινήτων ή αφορούν άλλα δικαιώματα επ' αυτών. Οι συμβάσεις αυτές εξαιρούνται λόγω των ιδιαζόντων χαρακτηριστικών τους, τα οποία καθιστούν απρόσφορη την εφαρμογή των κανόνων σύναψης συμβάσεων του νόμου.

Η περίπτωση θ αναφέρεται στις διακρατικές συμφωνίες που έχουν ως αντικείμενο: α) την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού ή ευαίσθητου εξοπλισμού, β) έργα και υπηρεσίες που συνδέονται άμεσα με τέτοιο εξοπλισμό ή γ) έργα και υπηρεσίες ειδικά για στρατιωτικούς σκοπούς ή ευαίσθητα έργα και ευαίσθητες υπηρεσίες, ιδίως προγράμματα Στρατιωτικών Πωλήσεων Εξωτερικού (FMS). Στην περίπτωση αυτή οι όροι των συμβάσεων, οι διαδικασίες σύναψης και ο τρόπος υλοποίησής τους καθορίζονται κάθε φορά μετά από διαπραγματεύσεις μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, υπό την επιφύλαξη της αρχής της αμοιβαιότητας.

Η περίπτωση ι αναφέρεται στις υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού. Οι εν λόγω συμβάσεις εξαιρούνται, διότι οι υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού παρέχονται συνήθως από οργανισμούς ή πρόσωπα τα οποία ορίζονται ή επιλέγονται κατά τρόπο που δεν είναι δυνατόν να υπόκειται σε κανόνες σύναψης συμβάσεων.

Η περίπτωση ια αναφέρεται στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, εκτός των υπηρεσιών ασφάλισης, συμβάσεις οι οποίες ομοίως εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου, δεδομένου ότι ανατίθενται σε πρόσωπα ή υπηρεσίες δυνάμει όρων που δεν είναι συμβατοί με την εφαρμογή των κανόνων σύναψης συμβάσεων.

Η περίπτωση ιβ αναφέρεται στις συμβάσεις εργασίας, οι οποίες συνάπτονται αποκλειστικά βάσει των κείμενων διατάξεων για την πρόσληψη του στρατιωτικού και του πολιτικού προσωπικού του ΥΠΕΘΑ.

Τέλος, η περίπτωση ιγ, αναφέρεται στις υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης, πλην εκείνων τα οφέλη των οποίων ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ιδία χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της, εφόσον η αμοιβή για την παροχή της υπηρεσίας καταβάλλεται εξ ολοκλήρου από την αναθέτουσα αρχή. Για την σύναψη των εν λόγω συμβάσεων θεσπίζονται ειδικοί κανόνες στο άρθρο 73 του νόμου.

Στο άρθρο 18 ορίζεται ρητά ότι, η επίκληση των εξαιρέσεων που προαναφέρθηκαν δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται για την καταστρατήγηση των διατάξεων του νόμου.

Το άρθρο 19 ρυθμίζει τις μικτές συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις συμβάσεων, των οποίων το πεδίο εφαρμογής εμπίπτει εν μέρει στον

παρόντα νόμο και εν μέρει στο πεδίο εφαρμογής των πδ 59/2007 και 60/2007 ή άλλων διατάξεων περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων (πχ του πδ 118/2007), η σύμβαση συνάπτεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, υπό τον όρο ότι η σύναψη μιας ενιαίας σύμβασης δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους (παράγραφος 1). Κατ' αντιστοιχία, όταν μία σύμβαση εμπίπτει εν μέρει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, ενώ το υπόλοιπο μέρος δεν εμπίπτει ούτε στο νόμο αυτό, ούτε στα πδ 59/2007 και 60/2007, η σύναψη της σύμβασης δεν υπόκειται στις διατάξεις του νόμου (παράγραφος 2). Πρόκειται ουσιαστικά για την περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 346 ΣΛΕΕ.

Διευκρινίζεται, τέλος, ότι σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνάπτει ενιαία σύμβαση υπό τον όρο ότι η απόφασή της αυτή δε λαμβάνεται με σκοπό την αποφυγή εφαρμογής των διατάξεων του νόμου ή των πδ 60/2007 και 59/2007 (παράγραφος 3), παρά μόνο όταν το αντικείμενο των σχετικών συμβάσεων δεν είναι δυνατόν, για αντικειμενικούς λόγους, να διαχωριστεί και να ανατεθεί μέσω αυτοτελών συμβάσεων.

Στο άρθρο 20 του νόμου ορίζεται ρητά ότι η αναθέτουσα αρχή αντιμετωπίζει τους οικονομικούς φορείς ισότιμα, χωρίς διακρίσεις και ενεργεί με διαφάνεια.

Στο άρθρο 21 προβλέπεται ότι οι οικονομικοί φορείς, οι οποίοι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι, έχουν δικαίωμα να διενεργούν τη συγκεκριμένη παροχή, δεν επιτρέπεται να αποκλείονται με την αιτιολογία ότι θα έπρεπε να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα, κατά την ελληνική νομοθεσία (παράγραφος 1). Διευκρινίζεται επίσης ότι η αναθέτουσα αρχή διαθέτει τη διακριτική ευχέρεια να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης ότι γίνεται δεκτή και η συμμετοχή οικονομικών φορέων από τρίτες χώρες, άλλες από αυτές της παραγράφου 1 (παράγραφος 2). Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ζητά από τους ενδιαφερόμενους να αποδείξουν ότι διαθέτουν τα κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα για την ανάληψη της συγκεκριμένης σύμβασης, κάθε φορά που το αντικείμενο αυτής περιλαμβάνει την εκτέλεση εργασιών ή την παροχή υπηρεσιών (παράγραφος 3). Τέλος για λόγους ενίσχυσης του ανταγωνισμού, μέσω της συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μεγαλύτερου αριθμού οικονομικών φορέων, ιδίως από τον χώρο των ΜΜΕ, περιορίζεται η ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να επιβάλει την περιβολή ιδιαίτερης νομικής μορφής στις κοινοπραξίες οικονομικών φορέων, με την πρόβλεψη ότι αυτή επιτρέπεται μόνο εφόσον η κοινοπραξία ανακηρυχθεί ανάδοχος της σύμβασης και σε καμία περίπτωση ως όρος για να γίνει δεκτή μία κοινοπραξία στο διαγωνισμό (παράγραφος 4).

Το άρθρο 22 προβλέπει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν πρέπει να αποκαλύπτει πληροφορίες, τις οποίες έχουν διαβιβάσει οι οικονομικοί φορείς και τις έχουν

χαρακτηρίσει εμπιστευτικές, με το σκεπτικό ότι η γνωστοποίησή τους ενδέχεται να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών. Ενδεικτικά αναφέρονται τα τεχνικά και εμπορικά απόρρητα ή άλλες εμπιστευτικές πτυχές των προσφορών.

Στο άρθρο 23 προβλέπεται ότι, για λόγους προστασίας διαβαθμισμένων πληροφοριών σχετικών με την άμυνα και ασφάλεια της χώρας, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιβάλλει στους οικονομικούς φορείς και τους υπεργολάβους αυτών, τους όρους που κρίνονται απαραίτητοι για την προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών, οι οποίες πρέπει, δυνάμει νομοθετικής ή κανονιστικής ισχύος διατάξεων της εσωτερικής έννομης τάξης, να προστατεύονται από μη επιτρεπόμενη πρόσβαση για λόγους εθνικής ασφάλειας.

Στο άρθρο 24 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του δεύτερου Μέρους του νόμου, βάσει των χρηματικών ορίων που προβλέπονται στον κοινοτικό Κανονισμό 1177/2009. Πρόκειται για τα «κοινοτικά κατώφλια», πάνω από τα οποία εφαρμόζονται οι διατάξεις του δεύτερου Μέρους του νόμου. Επισημαίνεται ότι τα ως άνω όρια αναθεωρούνται ανά διετία, βάσει του άρθρου 68 της οδηγίας.

Το άρθρο 25 του νόμου προβλέπει τις μεθόδους υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων και των συμφωνιών-πλαίσιο. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή. Η εκτίμηση αυτή πρέπει να ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης του διαγωνισμού. Διατυπώνεται επίσης ως γενική αρχή ο κανόνας ότι κανένα σχέδιο έργου, προμηθειών ή υπηρεσιών δεν μπορεί να κατατμηθεί σε περισσότερα τμήματα με σκοπό τη δημιουργία πανομοιότυπων χωριστών συμβάσεων και απώτερη επιδίωξη την αποφυγή εφαρμογής των διατάξεων του νόμου. Τέλος, παρατίθεται αναλυτική περιπτωσιολογία σε σχέση με τις μεθόδους υπολογισμού της προεκτιμώμενης αξίας μίας σύμβασης, ανάλογα με το είδος και το αντικείμενο αυτής.

Με το άρθρο 26 εισάγεται η δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να αποκτούν έργα, υπηρεσίες ή προμήθειες από ή μέσω κεντρικών αρχών προμηθειών. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται μείωση των διοικητικών βαρών, επιτάχυνση των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων και σημαντικές οικονομίες κλίμακας.

Με το άρθρο 27 αναγνωρίζεται ότι η απασχόληση και η εργασία είναι βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους και συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη. Στο πλαίσιο αυτό, τα προγράμματα προστατευόμενων εργαστηρίων και προστατευόμενης απασχόλησης συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ένταξη ή επανένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας. Ωστόσο, τα εργαστήρια αυτά ενδέχεται να μην είναι σε θέση να λαμβάνουν συμβόλαια υπό κανονικές

συνθήκες ανταγωνισμού. Συνεπώς, το άρθρο 27 προβλέπει τη δυνατότητα παραχώρησης κατ' αποκλειστικότητα στα εργαστήρια αυτά το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων ή ανάθεσης κατ' αποκλειστικότητα της εκτέλεσης συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

Το άρθρο 28 προβλέπει ρητά ποιές διατάξεις εφαρμόζονται στις συμβάσεις υπηρεσιών, οι οποίες περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I, στο Παράρτημα II ή και στα δύο Παραρτήματα (I & II) του νόμου ταυτόχρονα. Η διαφοροποίηση ως προς τη νομική μεταχείριση των συμβάσεων ανάλογα με το παράρτημα στο οποίο κατατάσσονται ανάγεται στο γεγονός ότι οι συμβάσεις του Παραρτήματος II θεωρούνται ως «υπηρεσίες χαμηλής προτεραιότητας» για το άνοιγμα της αγοράς των δημοσίων συμβάσεων στον ανταγωνισμό εντός της Ε.Ε. και κρίθηκε συνεπώς ότι κατά την σύναψή τους δέον να εφαρμόζονται υποχρεωτικά μόνο οι διατάξεις περί τεχνικών προδιαγραφών και γνωστοποίησης της σύναψης της σύμβασης.

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: Ειδικοί κανόνες που αφορούν τα έγγραφα της σύμβασης

Με το κεφάλαιο Β αντιμετωπίζονται όλα τα θέματα που αφορούν στα έγγραφα της σύμβασης. Προσδιορίζονται τα έγγραφα της σύμβασης και περιλαμβάνονται ειδικές ρυθμίσεις ως προς το περιεχόμενο αυτών και συγκεκριμένα τους βασικούς όρους τους, όπως τις τεχνικές προδιαγραφές, την υπερβολαβία και τους ειδικούς όρους εκτέλεσης (ασφάλεια εφοδιασμού, ασφάλεια πληροφοριών). Τέλος, εισάγονται ρυθμίσεις αναφορικά με τις υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις διατάξεις περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας.

Με το άρθρο 29 εισάγεται ο ορισμός των «εγγράφων της σύμβασης», τα οποία περιλαμβάνουν: α) τις προκηρύξεις που χρησιμοποιούνται για την αναγκαία δημοσιότητα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, β) τη διακήρυξη και τα προσαρτήματά τους (γενική-ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, τεχνικές προδιαγραφές, πρότυπα, υποδείγματα, σχέδια συμβάσεων κλπ.) και γ) τη σύμβαση και τα τυχόν παραρτήματα αυτής.

Προβλέπεται επίσης ότι, με απόφαση Υπουργού Εθνικής Άμυνας, δημοσιεύονται υποδείγματα εγγράφων και σχεδίων συμβάσεων, με δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα, τα οποία θα χρησιμεύσουν για λόγους τυποποίησης, απλοποίησης και επιτάχυνσης των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.

Με το άρθρο 30 του νόμου επιχειρείται η θέσπιση ενός ευέλικτου συστήματος κατάρτισης τεχνικών προδιαγραφών, εναρμονισμένου τόσο με τους κανόνες του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και με την σύγχρονη τεχνοκρατική αντίληψη

περί προσδιορισμού των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων και των μέσων κάλυψης των αναγκών αυτών.

Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορεί να καθορίζονται όχι μόνο με παραπομπή σε πρότυπα, αλλά και με περιγραφή των επιθυμητών από το χρήστη λειτουργικών επιδόσεων και απαιτήσεων.

Σε περίπτωση παραπομπής στα ευρωπαϊκά πρότυπα ή στα διεθνή ή εθνικά πρότυπα επιβάλλεται να εξετάζονται από την αναθέτουσα αρχή προσφορές βασιζόμενες σε άλλες ισοδύναμες λύσεις. Προκειμένου να αποδεικνύουν την ισοδυναμία, παρέχεται στους οικονομικούς φορείς η δυνατότητα να χρησιμοποιούν κάθε αποδεικτικό μέσο. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να είναι σε θέση να αιτιολογούν οποιαδήποτε απόφασή τους για τη μη ύπαρξη ισοδυναμίας.

Υπάρχουν διεθνείς συμφωνίες τυποποίησης που αποσκοπούν στη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των Ενόπλων Δυνάμεων (όπως οι συμφωνίες STANAG του NATO ή άλλες παρεμφερείς συμφωνίες) ή υποχρεωτικοί εθνικοί τεχνικοί κανόνες, περιλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την ασφάλεια προϊόντος (όπως το NATO STOCK NUMBER-NSN ή ισοδύναμα συστήματα), που απορρέουν από τέτοιες συμφωνίες. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τη συμφωνία των προσφορών με τα πρότυπα που περιγράφονται στις εν λόγω συμφωνίες, υπό τον όρο ότι αυτές είναι συμβατές προς το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όλοι οι όροι των τεχνικών προδιαγραφών και οι συμπληρωματικές πληροφορίες για τις τεχνικές πτυχές των συμβάσεων ορίζονται ρητώς και σαφώς στα έγγραφα της σύμβασης και οποιαδήποτε μη συμμόρφωση προς τους όρους των τεχνικών προδιαγραφών συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς.

Τέλος, καθορίζονται τα όργανα έγκρισης των τεχνικών προδιαγραφών, τα οποία είναι: α) για στρατιωτικό εξοπλισμό μείζονος οικονομικής αξίας, ήτοι για συμβάσεις αξίας άνω του ποσού των πενήντα εκατομμυρίων ευρώ, τα Ανώτατα Συμβούλια των κλάδων των ΕΔ, β) για τον υπόλοιπο στρατιωτικό εξοπλισμό, τα αρμόδια Γενικά Επιτελεία και γ) για κοινό στα τρία Γενικά Επιτελεία στρατιωτικό εξοπλισμό, το Γενικό Επιτελείο το οποίο ορίζει το ΓΕΕΘΑ και προβλέπεται ρητά ότι σε κάθε περίπτωση επιβάλλεται να επιδιώκεται η μέγιστη δυνατή τυποποίηση και διακλαδικότητα.

Με το άρθρο 31 θεσμοθετείται για πρώτη φορά η δυνατότητα χρήσης της διαδικασίας του τεχνικού διαλόγου: Πριν από την έναρξη μιας διαδικασίας σύναψης μιας σύμβασης, κρίνεται σκόπιμο και αμοιβαία επωφελές, τόσο για τις Ένοπλες Δυνάμεις, όσο και για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην συγκεκριμένη, ειδική αγορά, να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές, μέσω ενός «τεχνικού

διαλόγου», να ζητούν ή να δέχονται συμβουλές που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για τον καθορισμό των τεχνικών πτυχών της σύμβασης, ιδίως δε για τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών της σύμβασης, υπό τον όρο ότι οι συμβουλές αυτές δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παρακώλυση του ανταγωνισμού. Παρέχεται η δυνατότητα αυτή στις αναθέτουσες αρχές και περιγράφονται τα κύρια στάδια και οι όροι της διαδικασίας του τεχνικού διαλόγου. Ορίζεται ένας ελάχιστος βαθμός δημοσιότητας που πρέπει να τηρεί η αναθέτουσα αρχή προς εξασφάλιση της αναγκαίας διαφάνειας και τάσσονται εύλογες προθεσμίες για τη διενέργεια του διαλόγου, ώστε να διασφαλίζεται η συμμετοχή ενός ικανοποιητικού αριθμού οικονομικών φορέων. Τέλος, προβλέπεται ότι με υπουργική απόφαση, μπορεί να ορίζονται ειδικότερες λεπτομέρειες και προϋποθέσεις της διενέργειας του τεχνικού διαλόγου.

Με το άρθρο 32 προβλέπεται μία από τις βασικές καινοτομίες των συστήματος των κανόνων της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων, η ρύθμιση του ζητήματος των εναλλακτικών προσφορών. Με την πρόβλεψη περί εναλλακτικών προσφορών ενθαρρύνεται η καινοτομία και η διαφοροποίηση των τεχνικών λύσεων, προς όφελος τόσο των αναθετουσών αρχών, όσο και του ιδιωτικού τομέα. Ιδιαίτερα στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, η δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών αποκτά βαρύνουσα σημασία σε περιπτώσεις συμβάσεων που επιδέχονται διαφόρων μορφών λύσεις με εξαιρετικά προηγμένα τεχνολογικά χαρακτηριστικά. Προς τον σκοπό αυτό, ορίζεται ρητά ότι, όταν ως κριτήριο ανάθεσης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με την προκήρυξη του διαγωνισμού, να επιτρέπει στους οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν εναλλακτικές προσφορές, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που τάσσει το εν λόγω άρθρο και τα ειδικότερα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης.

Το άρθρο 33 του νόμου παρέχει στις αναθέτουσες αρχές τη δυνατότητα να θέτουν στα έγγραφα της σύμβασης ειδικούς όρους εκτέλεσης αυτής, οι οποίοι δύνανται να περιλαμβάνουν τις τυχόν ειδικές απαιτήσεις τους σχετικά με την ασφάλεια ασφάλειας των πληροφοριών και του εφοδιασμού. Οι εν λόγω απαιτήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές, δεδομένου του ευαίσθητου χαρακτήρα του εξοπλισμού που καλύπτεται από το νόμο και αφορούν ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού.

Με το άρθρο 34 προβλέπεται ότι η αναθέτουσα αρχή διαθέτει τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξει την κατάλληλη ανά περίπτωση μορφή υπεργολαβίας και εισάγεται η αρχή ότι δεν επιτρέπονται οι διακρίσεις κατά υπεργολάβων λόγω εθνικότητας. Ειδικότερα:

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να υποχρεώνει τον ανάδοχο να διοργανώνει διαφανείς και χωρίς διακρίσεις διαγωνισμούς, όταν αναθέτει συμβάσεις υπεργολαβίας σε τρίτους. Η

υποχρέωση αυτή μπορεί να ισχύσει για όλες τις συμβάσεις υπεργολαβίας ή μόνον για ειδικές συμβάσεις υπεργολαβίας που επιλέγονται από την αναθέτουσα αρχή, ανάλογα με τις περιστάσεις και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σύμβασης.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να υποχρεώνει τον οικονομικό φορέα να αναθέτει σε τρίτους συμβάσεις υπεργολαβίας που αντιπροσωπεύουν ένα ελάχιστο, προκαθορισμένο ποσοστό της αξίας της σύμβασης, με τη διευκρίνιση ότι για τον υπολογισμό του εν λόγω ποσοστού οι επιχειρήσεις που σχετίζονται με τον οικονομικό φορέα δεν πρέπει να θεωρούνται τρίτοι. Όταν απαιτείται τέτοιο ποσοστό, ο ανάδοχος θα υποχρεούται να συνάπτει συμβάσεις υπεργολαβίας με διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαγωνιστική διαδικασία, ώστε όλες οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να έχουν την ίδια δυνατότητα να αντλούν οφέλη από τα πλεονεκτήματα της υπεργολαβίας. Εν τούτοις, δεν θα πρέπει να τίθεται σε κίνδυνο η ορθή λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού του οικονομικού φορέα. Προς τον σκοπό αυτό ορίζεται ότι, το ποσοστό που επιτρέπεται να επιβάλλει η αναθέτουσα αρχή να αναθέσει ο οικονομικός φορέας με υπεργολαβία σε τρίτους, θα πρέπει να αντικατοπτρίζει δεόντως το αντικείμενο και την αξία της σύμβασης και πάντως να μην υπερβαίνει το 30% του συνολικού αντικειμένου της σύμβασης.

Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή κάνει χρήση της ως άνω δυνατότητας μπορεί να επιτρέπει στους προσφέροντες να προτείνουν να ανατεθεί με υπεργολαβία ποσοστό της συνολικής αξίας της σύμβασης που υπερβαίνει το απαιτούμενο από την αναθέτουσα αρχή ελάχιστο ποσοστό. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από τους προσφέροντες να προσδιορίσουν ποια τμήματα της σύμβασης προτίθενται να αναθέσουν υπεργολαβικά πέραν του απαιτούμενου ελάχιστου ποσοστού, καθώς και τους υπεργολάβους που έχουν ήδη ορίσει. Ο ανάδοχος αναθέτει τα τμήματα της σύμβασης που επέλεξε να αναθέσει υπεργολαβικά σύμφωνα με τις διατάξεις που ορίζονται στα άρθρα 69 έως 72.

Η τυχόν υπεργολαβική ανάθεση εργασιών σε τρίτους, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, δεν επηρεάζει την αλληλέγγυα και εις ολόκληρον με τους τυχόν υπεργολάβους ευθύνη του κύριου αναδόχου έναντι της αναθέτουσας αρχής για πλήρη εκπλήρωση των υποχρεώσεών του που απορρέουν από την κύρια σύμβαση.

Σύμφωνα με το άρθρο 35, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους αναδόχους και τους υπεργολάβους δεσμεύσεις ότι θα προστατεύουν τις διαβαθμισμένες πληροφορίες από μη επιτρεπόμενη πρόσβαση, καθώς και επαρκή στοιχεία για τη δυνατότητά τους να αναλάβουν τέτοια δέσμευση. Ειδικότερα:

Στην παράγραφο 1 απαριθμούνται ενδεικτικά κάποια στοιχεία που μπορούν να χρησιμεύσουν για την τεκμηρίωση της δέσμευσης εκ μέρους του οικονομικού φορέα

και των τυχόν υπερβολών του. Οι σχετικές απαιτήσεις πρέπει να αναφέρονται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης.

Περαιτέρω, προβλέπεται ότι, ελλείψει ενιαίου καθεστώτος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια των πληροφοριών, εναπόκειται στις αναθέτουσες αρχές ή στα κράτη μέλη να καθορίζουν αυτές τις απαιτήσεις σύμφωνα με τα εθνικά δίκαια και να προσδιορίζουν κατά πόσο θεωρούν τις διαπιστεύσεις ασφαλείας που εκδίδονται σύμφωνα με το δίκαιο άλλου κράτους μέλους ισότιμες με εκείνες που εκδίδονται από τις δικές τους αρμόδιες αρχές. Στο πλαίσιο αυτό, στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι τα ζητούμενα βάσει της παραγράφου 1 στοιχεία πρέπει να συμμορφώνονται κατά περίπτωση προς τις ρυθμίσεις του Εθνικού Κανονισμού Ασφαλείας (ΕΚΑ) και του Εθνικού Κανονισμού Βιομηχανικής Ασφαλείας (ΕΚΒΑ) ή προς τις τυχόν ειδικές διατάξεις περί ασφαλείας πληροφοριών που περιλαμβάνονται σε διμερείς και διεθνείς συμφωνίες τις οποίες έχει συνυπογράψει η χώρα.

Με το άρθρο 36 εισάγονται ειδικοί κανόνες που αφορούν την ασφάλεια εφοδιασμού, η οποία αποτελεί τον κομβικό παράγοντα σύνδεσης του συστήματος προμήθειας και υποστήριξης του στρατιωτικού εξοπλισμού με την επιχειρησιακή ετοιμότητα και δράση των Ενόπλων Δυνάμεων σε βάθος χρόνου και υπό κάθε είδους συνθήκες και περιστάσεις.

Ειδικότερα, σε περιπτώσεις συμβάσεων, οι οποίες εκ της φύσεώς τους, του αντικειμένου τους ή των συντρεχουσών ειδικών συνθηκών και περιστάσεων απαιτούν ή περιλαμβάνουν ειδικές απαιτήσεις για την ασφάλεια εφοδιασμού, η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει στα έγγραφα της σύμβασης ειδικούς όρους, με τους οποίους εξειδικεύει όλα τα αναγκαία μέτρα και απαιτήσεις που συνδέονται με την ασφάλεια εφοδιασμού. Διευκρινίζεται ότι η ασφάλεια του εφοδιασμού μπορεί να συνεπάγεται μεγάλη ποικιλία απαιτήσεων, περιλαμβάνοντας, για παράδειγμα, τους εσωτερικούς κανόνες που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ θυγατρικής και μητρικής εταιρείας, όσον αφορά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ή την παροχή κρίσιμης υπηρεσίας, ικανότητες συντήρησης και γενικής επισκευής για να εξασφαλίζεται υποστήριξη καθόλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του εξοπλισμού που αγοράζεται. Το είδος, ο τύπος και το περιεχόμενο των στοιχείων που πρέπει να προσκομίσουν οι υποψήφιοι για να αποδείξουν ότι συμμορφώνονται με τα μέτρα και ότι πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου 1 πρέπει να ορίζονται ρητώς στα έγγραφα της σύμβασης. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι η επίτευξη του επιπέδου ασφαλείας εφοδιασμού που κρίνεται από επιχειρησιακή άποψη αναγκαίο για την αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών των ΕΔ, ενδέχεται να επιβάλλει την λήψη μέτρων αυστηρότερων όσων προβλέπονται στο άρθρο 36 του νόμου, όπως ιδίως στις ακόλουθες, ενδεικτικά αναφερόμενες περιπτώσεις:

- α) όταν το υπό προμήθεια υλικό, έργο ή υπηρεσία είναι εξαιρετικά υψηλής στρατηγικής σημασίας για την άμυνα της χώρας, με συνέπεια ο οποιοσδήποτε περιορισμός, όρος ή προϋπόθεση ή διευθέτηση ασφαλείας όσον αφορά την εξαγωγή, μεταφορά, διαμετακόμιση ή χρήση του συγκεκριμένου υλικού ή των επιμέρους υποσυγκροτημάτων/ υποσυστημάτων αυτού, που ισχύει στο κράτος προέλευσης του οικονομικού φορέα, να θέτει σε κίνδυνο τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας της χώρας
- β) όταν για επιχειρησιακούς λόγους η σχεδίαση, κατασκευή, συντήρηση και η τεχνική υποστήριξη μέρους ή του συνόλου μίας αμυντικής δυνατότητας επιβάλλει λόγω της στρατηγικής της σημασίας να βρίσκεται σε γεωγραφική θέση που να γειτνιάζει προς τους χώρους στάθμευσης και επιχείρησης των μέσων και δυνατοτήτων των Ενόπλων Δυνάμεων
- γ) όταν για λόγους εθνικής αμυντικής βιομηχανικής στρατηγικής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 4 του παρόντος νόμου, επιβάλλεται να ανατεθεί μία σύμβαση σε οικονομικό φορέα, ο οποίος δεσμεύεται στη δημιουργία ή διατήρηση συγκεκριμένης τεχνολογικής-βιομηχανικής βάσης σε συγκεκριμένα γεωγραφικά σημεία που γειτνιάζουν προς τους χώρους στάθμευσης και επιχείρησης των μέσων και δυνατοτήτων των ΕΔ.

Σε περίπτωση που συντρέχει μία περίπτωση παρόμοια η παρεμφερής με τις ανωτέρω, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επικαλείται το άρθρο 346 ΣΛΕΕ και να θέτει ειδικές απαιτήσεις ασφαλείας εφοδιασμού, υπό τον όρο ότι: α) το απαιτούμενο επίπεδο ασφάλειας εφοδιασμού δεν μπορεί να διασφαλισθεί με τα μέσα που παρέχουν οι γενικές περί ασφάλειας εφοδιασμού διατάξεις του παρόντος, β) τα μέτρα που λαμβάνονται αποσκοπούν αποκλειστικά στην προστασία της ασφάλειας της χώρας και όχι στην εξυπηρέτηση οικονομικών σκοπών και γ) τα μέτρα που λαμβάνονται είναι πρόσφορα για την επίτευξη ή τη βελτίωση της ασφάλειας του εφοδιασμού.

Το άρθρο 37 του νόμου επιβάλλει στην αναθέτουσα αρχή να αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης την αρμόδια δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οργανισμό, από τους οποίους οι οικονομικοί φορείς μπορούν να λαμβάνουν τις κατάλληλες πληροφορίες για τις υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις διατάξεις περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας που ισχύουν στον τόπο, όπου πρόκειται να εκτελεσθούν τα έργα ή να παρασχεθούν οι υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης.

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται όλες οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και ρυθμίζονται οι κανόνες προσφυγής σε αυτές. Ειδικότερα:

Στο άρθρο 38 απαριθμούνται οι διαδικασίες, στις οποίες επιτρέπεται να προσφύγει η αναθέτουσα αρχή για την σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του δεύτερου μέρους, ήτοι: α) η κλειστή διαδικασία, β) ο ανταγωνιστικός διάλογος, γ) η διαδικασία της διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης και δ) η διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Αποσαφηνίζεται επίσης ότι επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων μέσω συμφωνιών-πλαίσιο. Συναφώς επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την οδηγία 2009/81/ΕΚ, δεν προβλέπεται η χρήση της ανοικτής διαδικασίας κατά την ανάθεση συμβάσεων με προεκτιμώμενη αξία που υπερβαίνει τα χρηματικά όρια της οδηγίας, όπως αυτά εξειδικεύονται στο άρθρο 24.

Το άρθρο 39 προβλέπει τη χρήση της κλειστής διαδικασίας για όλες τις συμβάσεις στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας. Η κλειστή διαδικασία αποτελεί την κύρια διαδικασία σύναψης συμβάσεων στον αμυντικό τομέα με προεκτιμώμενη αξία που υπερβαίνει τα χρηματικά όρια του άρθρου 24. Πρόκειται για μία διαδικασία που συνδυάζει ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαφάνειας με τη δυνατότητα περιορισμού των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ώστε να μειώνεται το διοικητικό βάρος που προκαλεί η διενέργεια του διαγωνισμού και παράλληλα να εξασφαλίζεται η υποβολή ποιοτικών προσφορών. Προς τον σκοπό τούτο, η κλειστή διαδικασία διεξάγεται σε δύο φάσεις: Την α' φάση της ποιοτικής επιλογής και προεπιλογής και την β' φάση της υποβολής προσφορών και ανάθεσης της σύμβασης. Με την μέθοδο αυτή, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, μέσω της κλειστής διαδικασίας, να περιορίζει τον αριθμό των υποψηφίων που καλούνται να υποβάλουν προσφορά κατά τη δεύτερη φάση βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που πρέπει να επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Κατά τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται ότι στην τελική φάση του διαγωνισμού, θα υποβληθούν προσφορές από τους υποψηφίους που συγκεντρώνουν τα περισσότερα ουσιαστικά προσόντα.

Το άρθρο 40 προβλέπει τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης. Ανάλογη δυνατότητα μείωσης του αριθμού των υποψηφίων με αυτή της κλειστής διαδικασίας προβλέπεται και για τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, η οποία ομοίως διεξάγεται σε δύο φάσεις, πλην όμως παρέχει στην αναθέτουσα αρχή σημαντικά μεγαλύτερη ευελιξία, δεδομένου ότι της επιτρέπει να διαπραγματεύεται με τους διαγωνιζόμενους τους όρους της σύμβασης μέχρι και την υπογραφή της. Επιπλέον, για λόγους ενίσχυσης του ανταγωνισμού, η φάση της διαπραγμάτευσης (β' φάση), μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικά στάδια, με σταδιακό περιορισμό των οικονομικών φορέων που

συμμετέχουν στην διαπραγμάτευση. Επισημαίνεται ότι, σε αντίθεση με τα π.δ. 59/2007 και 60/2007, η πρόσβαση στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με προκήρυξη δεν εξαρτάται από την συνδρομή ειδικών προϋποθέσεων. Συνεπώς, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να επιλέξει ελεύθερα μεταξύ της κλειστής διαδικασίας ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης.

Το άρθρο 41 προβλέπει τη δυνατότητα χρήσης της διαδικασίας του ανταγωνιστικού διαλόγου. Πρόκειται για διαδικασία, η οποία επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση σύναψης ιδιαίτερα περίπλοκων συμβάσεων, όταν η αναθέτουσα αρχή δεν είναι σε θέση για λόγους αντικειμενικούς, που δεν ανάγονται σε υπαιτιότητά της, να προσδιορίσει με ακρίβεια τις νομικές, τεχνικές ή οικονομικές πτυχές της σύμβασης που πρόκειται να συνάψει, προκειμένου να καλύψει κατά τον βέλτιστο δυνατό τρόπο τις ανάγκες της και συνεπώς κρίνεται σκόπιμο να απευθυνθεί στην αγορά για να αντλήσει ιδέες και προτάσεις. Ο ανταγωνιστικός διάλογος αποτελεί μία διαδικασία που προσιδιάζει στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συμβάσεων του αμυντικού τομέα και πρέπει να υφίσταται η δυνατότητα προσφυγής σε αυτόν, εφόσον πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις. Οι γενικοί κανόνες περί διενέργειας του ανταγωνιστικού διαλόγου τίθενται στο άρθρο 41, οι δε ειδικότερες διαδικαστικές λεπτομέρειες θα εξειδικεύονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Με το άρθρο 42 ορίζονται οι περιοριστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης. Ορισμένες από τις περιπτώσεις αυτές ταυτίζονται με ανάλογες που προβλέπονται στις αντίστοιχες διατάξεις των πδ 59/2007 και 60/2007. Η ιδιαιτερότητα, όμως, των συμβάσεων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καταδεικνύει την ανάγκη να προβλεφθούν και νέες περιστάσεις νόμιμης προσφυγής στην εν λόγω διαδικασία.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί κατά συνέπεια να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών:

α) εάν, ύστερα από κλειστή διαδικασία, διαδικασία διαπραγμάτευσης με προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικό διάλογο, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν είναι κατάλληλη, ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφόσον το ζητήσει

β) σε περίπτωση μη κανονικών προσφορών ή κατάθεσης προσφορών που είναι απαράδεκτες σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τηρουμένων των οριζόμενων στα άρθρα 21, 32, 34 έως 37, 56 έως 68, έπειτα από κλειστή διαδικασία, διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικό διάλογο,

στο βαθμό που: αα) οι αρχικοί όροι της σύμβασης δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαστικά, και ββ) περιλαμβάνουν στη διαδικασία διαπραγμάτευσης όλους και μόνο τους προσφέροντες οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 57 έως 64 και οι οποίοι, κατά την προηγηθείσα κλειστή διαδικασία ή τον προηγηθέντα ανταγωνιστικό διάλογο, υπέβαλαν προσφορές σύμφωνες προς τις τυπικές απαιτήσεις της διαδικασίας σύναψης σύμβασης

γ) όταν, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε κρίση, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και των συντομευμένων προθεσμιών που αναφέρονται στο άρθρο 51 παράγραφος 8. Τούτο μπορεί να εφαρμόζεται για παράδειγμα στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 περίπτωση δ.

δ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την εν λόγω αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις κλειστές διαδικασίες ή τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και των συντομευμένων προθεσμιών που αναφέρονται στο άρθρο 51 παράγραφος 8. Οι περιστάσεις που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική της ευθύνη και

ε) εάν, για λόγους τεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, η σύμβαση μπορεί να ανατεθεί μόνο σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα· οι τεχνικοί λόγοι για τους οποίους μόνον ένας οικονομικός φορέας μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση πρέπει να αιτιολογούνται ειδικά.

Στις περιπτώσεις συμβάσεων υπηρεσιών και προμηθειών η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού,

α) για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης διαφορετικές από εκείνες του άρθρου 17 και

β) για προϊόντα που κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης, με εξαίρεση την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.

Στις περιπτώσεις συμβάσεων προμηθειών η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού

α) για συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική αντικατάσταση προμηθειών ή

εγκαταστάσεων τρέχουσας χρήσης είτε για επέκταση υφιστάμενων προμηθειών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε την αναθέτουσα αρχή να προμηθευτεί υλικό με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι ασυμβίβαστα ή προκαλούν δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες ως προς τη χρήση και συντήρηση ή διάρκεια των συμβάσεων αυτών καθώς και των ανανεώσιμων συμβάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε έτη, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια κύκλου ζωής οικονομικά προϊόντων, εγκαταστάσεων ή συστημάτων, καθώς και τις τεχνικές δυσκολίες που μπορεί να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή

β) για προμήθειες που είναι εισηγμένες και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων και

γ) για προμήθειες, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από έναν προμηθευτή που έπαυσε οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες, είτε από τους συνδίκους ή εκκαθαριστές πτώχευσης, δικαστικού συμβιβασμού ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται στις εθνικές, νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, τέλος, να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων έργων και υπηρεσιών:

α) για τα συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στο αρχικά προβλεπόμενο σχέδιο ή στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή των υπηρεσιών, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί το εν λόγω έργο ή υπηρεσία:

αα) όταν τα εν λόγω συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα αρχή

ββ) όταν τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, είναι απολύτως αναγκαία για την ολοκλήρωσή της

Ωστόσο, το σωρευτικό ποσό των συναπτόμενων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης.

β) για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρομοίων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον οικονομικό φορέα ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από την ίδια αναθέτουσα αρχή, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες είναι σύμφωνα με μια βασική μελέτη η οποία αποτέλεσε αντικείμενο της αρχικής σύμβασης η οποία έχει συναφθεί σύμφωνα με την κλειστή διαδικασία, τη

διαδικασία με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή τον ανταγωνιστικό διάλογο. Η δυνατότητα προσφυγής στην εν λόγω διαδικασία επισημαίνεται ήδη κατά την προκήρυξη του πρώτου διαγωνισμού και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό για τη συνέχιση των έργων ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από την αναθέτουσα αρχή κατά την εφαρμογή του άρθρου 24. Χρήση της διαδικασίας αυτής μπορεί να γίνεται μόνο για πέντε έτη μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια κύκλου ζωής οιωνδήποτε προϊόντων, εγκαταστάσεων ή συστημάτων καθώς και τις τεχνικές δυσκολίες που μπορεί να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων που έχουν σχέση με την παροχή υπηρεσιών εναέριων και θαλασσιών μεταφορών στις ένοπλες δυνάμεις ή δυνάμεις ασφαλείας του κράτους που αναπτύσσονται ή πρόκειται να αναπτυχθούν στο εξωτερικό, όταν η αναθέτουσα αρχή πρέπει να προμηθευτεί αυτές τις υπηρεσίες από οικονομικούς φορείς που εγγυώνται την ισχύ των προσφορών τους μόνον για τόσο σύντομες περιόδους, ώστε δεν μπορούν να τηρηθούν οι προθεσμίες για την κλειστή διαδικασία ή τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, περιλαμβανομένων των συντομευμένων προθεσμιών του άρθρου 51 παράγραφος 8.

Με το άρθρο 43 του νόμου εισάγεται ο ορισμός των συμφωνιών-πλαίσιο και καθορίζονται οι γενικοί κανόνες που εφαρμόζονται σε αυτές. Λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων για συνεχή και αυξημένη σε ένταση και ποσότητες αγορά υλικών και υπηρεσιών που αποσκοπούν στην υποστήριξη των μέσων που χρησιμοποιούν για την επίτευξη των σκοπών τους, με συνέπεια την πραγματοποίηση συχνών επαναλαμβανόμενων αγορών υλικών και υπηρεσιών τρέχουσας χρήσης, κρίθηκε σκόπιμο να παρασχεθεί στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα να προσφεύγουν στη σύναψη συμφωνιών-πλαίσιο, ώστε να επιταχυνθούν και απλοποιηθούν οι διαδικασίες σύναψης των εν λόγω συμβάσεων.

Βάσει των κανόνων αυτών, όταν μια αναθέτουσα αρχή συνάπτει συμφωνία-πλαίσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και, συγκεκριμένα, εκείνες που αφορούν τη δημοσιότητα, τις προθεσμίες και τους όρους υποβολής των προσφορών, μπορεί να συνάπτει κατά τη διάρκεια της εν λόγω συμφωνίας-πλαίσιο συμβάσεις βάσει αυτής, είτε εφαρμόζοντας τους όρους που καθορίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο είτε, στην περίπτωση που δεν έχουν καθορισθεί όλοι οι όροι εκ των προτέρων σε αυτήν, αφού τα μέρη της διαγωνιστούν εκ νέου για τους μη καθορισθέντες όρους. Η εν λόγω προκήρυξη νέου διαγωνισμού θα πρέπει να πληροί ορισμένους κανόνες που

αποσκοπούν στη διασφάλιση της απαιτούμενης ευελιξίας και της τήρησης των γενικών αρχών και ιδίως της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Για τους λόγους αυτούς, αλλά και με γνώμονα την αποφυγή της νόθευσης του ανταγωνισμού, η διάρκεια των συμφωνιών-πλαίσιο θα πρέπει να είναι περιορισμένη και να μην υπερβαίνει τα επτά (7) έτη, εκτός ειδικώς αιτιολογημένων περιπτώσεων.

Με το άρθρο 44 καθορίζονται οι κανόνες που εφαρμόζονται για την σύναψη συμφωνίας-πλαίσιο με έναν οικονομικό φορέα.

Με το άρθρο 45 θεσπίζονται οι κανόνες που εφαρμόζονται για τη σύναψη των «πολυμερών» συμφωνιών-πλαίσιο μεταξύ αναθέτουσας αρχής και περισσότερων οικονομικών φορέων. Η σύναψη των εκτελεστικών μιας πολυμερούς συμφωνίας πλαίσιο συμβάσεων μπορεί να γίνεται είτε απευθείας με το μέρος που επιλέγει η αναθέτουσα αρχή κατ' εφαρμογή των όρων της αρχικής συμφωνίας-πλαίσιο εφόσον τούτο είναι δυνατόν, είτε με τη διενέργεια συνοπτικής διαδικασίας υποβολής προσφορών από τα μέρη της αρχικής συμφωνίας-πλαίσιο. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ρυθμίζεται η διαδικασία που ακολουθείται η πρόβλεψη ενός ελαχίστου επιπέδου διαφάνειας και η έγγραφη πρόσκληση για υποβολή προσφορών-μέσα σε εύλογη προθεσμία. Η αναθέτουσα αρχή θα είναι υποχρεωμένη να αναθέσει την σύμβαση βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που είχαν αναφερθεί στην προκήρυξη που χρησιμοποιήθηκε για την σύναψη της συμφωνίας-πλαίσιο.

Το άρθρο 46 ρυθμίζει την περίπτωση της καταγγελίας και λύσης των συμφωνιών-πλαίσιο. Πρόκειται για ένα σύνθετο νομικό ζήτημα, λόγω των συνεπειών που έχει η καταγγελία και η λύση των συμφωνιών-πλαίσιο στην ισχύ και την εκτέλεση των συμβάσεων που έχουν συναφθεί βάσει αυτών. Οι εν λόγω συμβάσεις ενδέχεται να πρέπει για λόγους δημοσίου συμφέροντος είτε να λυθούν είτε να διατηρηθούν σε ισχύ. Αντίστοιχα, η ανώμαλη εξέλιξη μίας σύμβασης που συνάπτεται βάσει συμφωνίας-πλαίσιο όσον αφορά την αντισυμβατική συμπεριφορά ενός οικονομικού φορέα έχει επιπτώσεις στο όλο σύστημα της συμφωνίας-πλαίσιο.

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ: Κανόνες δημοσιότητας – προθεσμίες

Στο κεφάλαιο Δ του δεύτερου μέρους ρυθμίζονται οι κανόνες δημοσιότητας που πρέπει να τηρεί η αναθέτουσα αρχή κατά το στάδιο σύναψης των συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου καθώς και οι προθεσμίες παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών των υποψηφίων. Ειδικότερα:

Το άρθρο 47 προβλέπει τη δυνατότητα γνωστοποίησης από την αναθέτουσα αρχή βασικών πληροφορικών στοιχείων για τις υπό ανάθεση συμβάσεις, μέσω ειδικού

εντύπου προκαταρκτικής προκήρυξης, η οποία δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από την ίδια την αναθέτουσα αρχή στο «προφίλ αγοραστή», δηλαδή στην ειδική ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής.

Η δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης είναι υποχρεωτική μόνο στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή θέλει να κάνει χρήση του δικαιώματος σύντμησης των προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 4. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει:

α) όταν πρόκειται για προμήθειες, την εκτιμώμενη συνολική αξία των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο, ανά ομάδες προϊόντων, τις οποίες προτίθεται να συνάψει κατά τους δώδεκα επόμενους μήνες οι ομάδες προϊόντων καθορίζονται από την αναθέτουσα αρχή με παραπομπή στην ονοματολογία CPV

β) όταν πρόκειται για υπηρεσίες, την εκτιμώμενη συνολική αξία των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο, για καθεμία από τις κατηγορίες υπηρεσιών, τις οποίες προτίθεται να συνάψει κατά τους δώδεκα επόμενους μήνες

γ) όταν πρόκειται για έργα, τα βασικά χαρακτηριστικά των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο τις οποίες προτίθεται να συνάψει.

Οι προκαταρκτικές προκηρύξεις έργων αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» το ταχύτερο δυνατόν μετά τη λήψη απόφασης περί εγκρίσεως του προγράμματος στο οποίο εντάσσονται οι συμβάσεις έργων ή οι συμφωνίες-πλαίσιο, τις οποίες η αναθέτουσα αρχή προτίθεται να συνάψει.

Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.

Το άρθρο 48 προβλέπει την υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης διαγωνισμού για κάθε περίπτωση η αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να συνάψει μία σύμβαση κάνοντας χρήση κλειστής διαδικασίας, διαδικασίας με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικού διαλόγου. Αντίστοιχη υποχρέωση δημοσιότητας βαρύνει την αναθέτουσα αρχή για τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης ή συμφωνίας πλαισίου το αργότερο σαράντα οκτώ ημέρες μετά τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο, με αποστολή σχετικής ανακοίνωσης για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε περίπτωση συμφωνιών-πλαίσιο που έχουν συναφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 43 έως 45, η αναθέτουσα αρχή απαλλάσσεται από την αποστολή ειδοποίησης με τα αποτελέσματα της σύναψης κάθε σύμβασης που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο.

Ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο μπορούν να μην δημοσιεύονται, σε περίπτωση που η γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών θα μπορούσε να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι

αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, και ιδίως τα συμφέροντα άμυνας ή ασφάλειας, ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών.

Οι δημοσιεύσεις στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης του παρόντος άρθρου είναι υποχρεωτικές μόνο για τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία πάνω από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24. Σε κάθε όμως περίπτωση η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να δημοσιεύει προκηρύξεις στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για συμβάσεις που δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις δημοσιότητας του παρόντος νόμου.

Στο άρθρο 49 περιγράφεται ο τρόπος σύνταξης και οι λεπτομέρειες δημοσίευσης των προκηρύξεων στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δημοσίευση των προκηρύξεων από την αναθέτουσα αρχή γίνεται μέσω τυποποιημένων εντύπων που εγκρίνονται από την Επιτροπή. Τα τυποποιημένα έντυπα προκηρύξεων αποστέλλονται για δημοσίευση είτε ηλεκτρονικά (www.simar.eu), είτε με άλλα μέσα. Το ελάχιστο περιεχόμενο και τα μέσα διαβίβασης των προκηρύξεων αναφέρονται στο Παράρτημα VI του νόμου.

Οι προκηρύξεις που καταρτίζονται και αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα δημοσιεύονται το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους. Όταν οι προκηρύξεις δεν αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα δημοσιεύονται το αργότερο δώδεκα ημέρες μετά την αποστολή τους ή, στην περίπτωση της ταχείας διαδικασίας που αναφέρεται στο άρθρο 51 παράγραφος 8, το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους.

Οι προκηρύξεις του διαγωνισμού δημοσιεύονται αναλυτικά στην ελληνική γλώσσα. Αυθεντικό θεωρείται μόνο το κείμενο που δημοσιεύεται στην γλώσσα αυτή. Μια περίληψη των σημαντικότερων στοιχείων κάθε προκήρυξης δημοσιεύεται και στις λοιπές επίσημες γλώσσες. Τα έξοδα δημοσίευσης των προκηρύξεων αυτών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβαρύνουν την Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 4 εδάφιο γ της οδηγίας 2009/81/EK.

Οι προκηρύξεις και το περιεχόμενό τους δεν μπορούν να δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο ή να δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την ημερομηνία της αποστολής τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι προκηρύξεις που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις προκηρύξεις που αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» σύμφωνα με το άρθρο 47, αλλά πρέπει να αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της ειδοποίησης που εστάλη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή της δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή». Οι προκαταρκτικές προκηρύξεις δεν μπορούν να δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την

αποστολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή της ειδοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή. Πρέπει να αναφέρουν την ημερομηνία της εν λόγω αποστολής. Το περιεχόμενο των προκηρύξεων που δεν αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο παράρτημα VI σημείο 3 περιορίζεται σε περίπου 650 λέξεις.

Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει την ημερομηνία αποστολής των προκηρύξεων.

Η βεβαίωση δημοσίευσης, η οποία χορηγείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 8 της οδηγίας 2009/81, αναφέρει την ημερομηνία της εν λόγω δημοσίευσης και συνιστά απόδειξη πραγματοποίησης της δημοσίευσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 50, για τις διαγωνιστικές διαδικασίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να δημοσιεύει τις σχετικές προκηρύξεις στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και μεριμνά για την ανάρτησή τους στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΘΑ. Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση δημοσίευσης στον εθνικό τύπο ισχύει παράλληλα με την υποχρέωση δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω των ορίων που προβλέπονται στο άρθρο 24.

Στο άρθρο 51 ορίζονται οι προθεσμίες για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής και την παραλαβή των προσφορών, με τη διευκρίνιση ότι, κατά τον καθορισμό τους, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει υπόψη ιδίως τον πολύπλοκο χαρακτήρα της σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία τους, χωρίς να παραβιάζει, ωστόσο, τις ελάχιστες προθεσμίες που θέτει το ίδιο άρθρο (παράγραφος 1).

Δεδομένου ότι η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων εξοικονομεί χρόνο, προβλέπεται μείωση των ελάχιστων προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής όταν χρησιμοποιούνται τα εν λόγω μέσα, υπό τον όρο όμως αυτά είναι συμβατά με τους ειδικούς τρόπους διαβίβασης που προβλέπονται στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύντμηση των προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών προβλέπεται και στην περίπτωση δημοσίευσης προκαταρκτικής προκήρυξης (παράγραφος 4).

Επισημαίνεται ότι, όταν για οποιονδήποτε λόγο, τα έγγραφα της σύμβασης δεν παρασχέθηκαν εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, οι προθεσμίες παραλαβής των προσφορών παρατείνονται, προκειμένου όλοι οι ενδιαφερόμενοι να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών (παράγραφος 7).

Στις περιπτώσεις κλειστής διαδικασίας και διαδικασίας με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, όταν επείγοντες λόγοι καθιστούν αδύνατη την

τήρηση των ελάχιστων προθεσμιών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει βραχύτερες προθεσμίες για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών (παράγραφος 8).

Στο άρθρο 52 περιγράφεται η διαδικασία πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής προς τους προεπιλεγέντες υποψηφίους για συμμετοχή στη β' φάση των διαγωνιστικών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.

Με το άρθρο 53, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της διαφάνειας κατά την διενέργεια των διαδικασιών ανάθεσης των συμβάσεων του παρόντος νόμου, εισάγεται ρητή διάταξη περί υποχρέωσης της αναθέτουσας αρχής να ενημερώνει εγγράφως τους υποψηφίους και τους προσφέροντες σχετικά με την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης (παράγραφος 1). Ειδικότερα, προβλέπεται η ενημέρωση των διαγωνιζομένων σχετικά με τις αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής για την ανάθεση της σύμβασης ή την ματαίωση του διαγωνισμού. Περαιτέρω, δίδεται σε κάθε οικονομικό φορέα η δυνατότητα να ζητήσει να πληροφορηθεί με ακρίβεια τους λόγους της τυχόν απόρριψής τους και της προτίμησης της προσφοράς άλλου οικονομικού φορέα (παράγραφος 2). Προβλέπεται ωστόσο, ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην κοινοποιήσει ορισμένες πληροφορίες, εάν η κοινοποίηση αυτή ενδέχεται να εμποδίσει την εφαρμογή του νόμου, να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον και ιδίως τα συμφέροντα άμυνας ή/και ασφαλείας ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ αυτών (παράγραφος 3).

Το άρθρο 54 ρυθμίζει τους κανόνες επικοινωνίας για την ανταλλαγή των πληροφοριών κατά τη διαδικασία σύναψης μιας σύμβασης. Κατ' επιλογή της αναθέτουσας αρχής, οι ανταλλαγές πληροφοριών πραγματοποιούνται ταχυδρομικώς, με φαξ, με ηλεκτρονικά μέσα ή τηλεφωνικώς (παράγραφος 1).

Η πρόσβαση στα παραπάνω μέσα και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την επικοινωνία με τα ηλεκτρονικά μέσα πρέπει να είναι προσιτά σε όλους τους υποψηφίους οικονομικούς φορείς. Η επικοινωνία, η ανταλλαγή και η αποθήκευση πληροφοριών πραγματοποιούνται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των δεδομένων και το απόρρητο των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών (παράγραφος 2).

Στους μηχανισμούς ηλεκτρονικής διαβίβασης και παραλαβής των προσφορών, καθώς και στους μηχανισμούς ηλεκτρονικής παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής, εφαρμόζονται συγκεκριμένοι κανόνες (παράγραφος 3), ενώ για τη διαβίβαση των αιτήσεων συμμετοχής προβλέπονται επίσης ειδικοί κανόνες στην παράγραφο 4.

Τέλος, με την παράγραφο 5 προβλέπεται ρητά ότι κάθε έγγραφο μέσω αποθήκευσης δεδομένων ή επικοινωνίας μπορεί να αντικαθίσταται από ισοδύναμο ηλεκτρονικό μέσο.

Το άρθρο 55, με γνώμονα την καταπολέμηση φαινομένων αδιαφάνειας και χρήσης αθέμιτων πρακτικών κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, εισάγει ρητή υποχρέωση της αναθέτουσα αρχής για την καταγραφή όλων των πτυχών μίας διαδικασίας ανάθεσης, προκειμένου να επιβεβαιώνεται ότι η διαδικασία ανάθεσης έγινε με τρόπο διαφανή και χωρίς διακρίσεις. Προς τον σκοπό αυτό, με την παράγραφο 1 προβλέπεται ρητά ότι για κάθε σύμβαση και κάθε συμφωνία-πλαίσιο η αναθέτουσα αρχή συντάσσει Πρακτικό Σύναψης Σύμβασης, το οποίο περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα στοιχεία α) έως ι) της παραγράφου αυτής. Επιπλέον, στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα για την τεκμηρίωση της διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης που διενεργείται με ηλεκτρονικά μέσα, ιδίως όσον αφορά την ασφάλεια και ακεραιότητα των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή. Τέλος, εισάγεται η υποχρέωση κοινοποίησης του πρακτικού της παραγράφου 1 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατόπιν αιτήματός της (παράγραφος 3).

5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε: Ποιοτική επιλογή – Προεπιλογή

Το κεφάλαιο Ε του δεύτερου μέρους περιλαμβάνει όλες τις ρυθμίσεις και τους κανόνες που συγκροτούν το πλαίσιο ελέγχου της καταλληλότητας και αξιολόγησης των ουσιαστικών προσόντων των οικονομικών φορέων που εκδηλώνουν ενδιαφέρον για την ανάληψη συγκεκριμένης σύμβασης. Ειδικότερα:

Το άρθρο 56 ρυθμίζει το ζήτημα των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής και προεπιλογής.

Στο εν λόγω άρθρο αναφέρονται τα κριτήρια που επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο της καταλληλότητας και την αξιολόγηση των ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων κατά το αρχικό στάδιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου. Ειδικότερα, ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί ελάχιστα επίπεδα χρηματοοικονομικής και τεχνικής ικανότητας, τα οποία πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς.

Επιπλέον, προβλέπεται ότι η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τα κριτήρια επιλογής που θα χρησιμοποιήσει για την επιλογή καθώς και το επίπεδο των ειδικών ικανοτήτων που ενδεχομένως, κατά περίπτωση, απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς για να τους κάνει δεκτούς στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης. Η έκταση και τα ελάχιστα επίπεδα των ικανοτήτων που απαιτούνται για μια συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει να συνδέονται με το φυσικό

αντικείμενο και το οικονομικό μέγεθος της υπό ανάθεση σύμβασης και να είναι ανάλογα προς αυτό. Περαιτέρω, στην παράγραφο 3 ορίζεται ρητά ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να περιορίζει τον αριθμό των υποψηφίων, στις κλειστές, στις με διαδικασίες διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και στον ανταγωνιστικό διάλογο. Η μείωση αυτή του αριθμού των υποψηφίων γίνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση, για λόγους διασφάλισης ενός ικανοποιητικού επιπέδου ανταγωνισμού, ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων που προτίθεται να καλέσει δεν μπορεί να είναι κατώτερος από τρεις, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός λύσεων ή κατάλληλων υποψηφίων.

Το άρθρο 57 του νόμου ρυθμίζει το κομβικό ζήτημα του ελέγχου της προσωπικής κατάστασης των οικονομικών φορέων. Μέσω του άρθρου αυτού εισάγεται ένα σύστημα κανόνων που εξειδικεύει τους υποχρεωτικούς και δυνητικούς λόγους αποκλεισμού. Με την παράγραφο 1 ορίζονται οι υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, με στόχο να αποφεύγεται η ανάθεση συμβάσεων σε οικονομικούς φορείς που έχουν συμμετάσχει σε εγκληματική οργάνωση ή που έχουν κριθεί ένοχοι δωροδοκίας, απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή αδικημάτων τρομοκρατίας ή συνδεδόμενων με την τρομοκρατία. Κάθε φορά που απαιτείται, οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους οικονομικούς φορείς σχετικά έγγραφα και, εάν έχουν αμφιβολίες σχετικά με την προσωπική κατάσταση ενός οικονομικού φορέα, μπορούν να ζητούν τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Οι εν λόγω οικονομικοί φορείς αποκλείονται, όταν περιέρχεται σε γνώση της αναθέτουσας αρχής απόφαση σχετική με τα εν λόγω αδικήματα.

Με την παράγραφο 2 ορίζονται οι δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού, οι οποίοι επιλέγονται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή και αναφέρονται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

Ειδικότερα, κάθε υποψήφιος ή προσφέρων οικονομικός φορέας μπορεί να αποκλεισθεί από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του νόμου όταν: 1) τελεί υπό πτώχευση ή εκκαθάριση, παύση δραστηριοτήτων, αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό ή σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση ή έχει κινηθεί εις βάρος του μία από τις διαδικασίες αυτές, 2) έχει καταδικασθεί τελεσιδίκως για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική του διαγωγή, όπως για παράδειγμα για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την εξαγωγή αμυντικού εξοπλισμού ή/και εξοπλισμού ασφάλειας ή για κάποιο από τα αδικήματα της υπεξαίρεσης, της απάτης, της εκβίασης, της πλαστογραφίας, της ψευδορκίας, της δωροδοκίας και της

δόλιας χρεωκοπίας, 3) έχει αποδεδειγμένως διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, όπως για παράδειγμα παραβίαση υποχρεώσεων όσον αφορά την ασφάλεια των πληροφοριών ή του εφοδιασμού, στο πλαίσιο προηγούμενης σύμβασης, 4) δεν διαθέτει την αξιοπιστία που απαιτείται για τον αποκλεισμό κινδύνων κατά της ασφάλειας του κράτους, 5) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή των φόρων ή/και την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή αυτές του ελληνικού δικαίου, 6) είναι ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή ως προς τα παραπάνω ή δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές. Επισημαίνεται ότι η παράβαση των διατάξεων του ν. 703/1977 όσον αφορά τις παράνομες συμπράξεις, μπορεί να θεωρηθεί ως αδίκημα το οποίο θίγει την επαγγελματική διαγωγή του οικονομικού φορέα ή ως σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα.

Περαιτέρω, βάσει της διάταξης της παραγράφου 2 περίπτωση ε, η αναθέτουσα αρχή έχει το δικαίωμα να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης ότι αποκλείονται οικονομικοί φορείς εάν η αναθέτουσα αρχή έχει πληροφορίες, κατά περίπτωση προερχόμενες από προστατευμένες πηγές, με τις οποίες διαπιστώνεται ότι η ανάθεση όλης ή μέρους της σύμβασης στον οικονομικό φορέα αυτόν θα συνιστούσε κίνδυνο για τα ουσιώδη συμφέροντα ασφάλειας του κράτους μέλους, λόγω του ότι ο συγκεκριμένος φορέας δεν είναι αρκούντως αξιόπιστος. Τέτοιοι κίνδυνοι θα μπορούσαν να προέρχονται από ορισμένα χαρακτηριστικά των υλικών που παρέχονται από τον υποψήφιο ή από τη μετοχική διάρθρωση του υποψηφίου. Συναφώς με την έννοια των λόγων αποκλεισμού των περιπτώσεων γ και δ της παραγράφου 2, επισημαίνεται ότι η μη τήρηση των εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 2000/78/EK του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (L 303/2000) και της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας (L 39/1976), η οποία έχει διαπιστωθεί με τελεσίδικη απόφαση ή με απόφαση έχουσα ισοδύναμο αποτέλεσμα, μπορεί να θεωρηθεί ως αδίκημα που θίγει την επαγγελματική ακεραιότητα του οικονομικού φορέα ή ως σοβαρό παράπτωμα.

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στην δυνατότητα αποκλεισμού ενός υποψηφίου λόγω μειωμένης αξιοπιστίας του, όσον αφορά την ασφάλεια εφοδιασμού και πληροφοριών. Δεδομένης της ευαισθησίας του αμυντικού τομέα, η αξιοπιστία των οικονομικών φορέων στους οποίους κατακυρώνονται συμβάσεις είναι ζωτικής σημασίας. Η

αξιοπιστία αυτή εξαρτάται ιδίως από την ικανότητά τους να πληρούν τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής στους τομείς της ασφάλειας του εφοδιασμού και της ασφάλειας των πληροφοριών.

Με το άρθρο 58 τίθενται οι κανόνες που ρυθμίζουν τις τυχόν απαιτήσεις απόδειξης της επαγγελματικής επάρκειας εκ μέρους των υποψηφίων. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή διατηρεί την διακριτική ευχέρεια να απαιτήσει από έναν υποψήφιο οικονομικό φορέα να αποδείξει την εγγραφή του σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο, οσάκις τούτο προβλέπεται από τη νομοθεσία του κράτους εγκατάστασής του. Παράλληλα, τίθενται περιορισμοί ως προς την έκταση των απαιτήσεων της αναθέτουσας αρχής, οι οποίες πρέπει σε κάθε περίπτωση να συνάδουν με τις γενικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως με τις αρχές της ελευθερίας της εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ.

Παράλληλα, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι κοινοτικοί κανόνες που αφορούν την αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων, πτυχίων και άλλων αποδεικτικών τυπικών προσόντων εφαρμόζονται όταν πρέπει να αποδεικνύεται η κατοχή συγκεκριμένων προσόντων προκειμένου να επιτραπεί η συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης συμβάσεων.

Τέλος, προβλέπεται ρητώς ότι οι τυχόν απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής σχετικά με την επαγγελματική επάρκεια των υποψηφίων πρέπει να αναφέρονται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης.

Με το άρθρο 59 καθορίζονται τα κριτήρια και οι διατυπώσεις που επιβάλλονται για την τεκμηρίωση της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής επάρκειας των υποψηφίων οικονομικών φορέων. Στην παράγραφο 1 ορίζονται τα δικαιολογητικά που μπορούν να ζητηθούν κατά περίπτωση από τους υποψηφίους, εφόσον υπάρχει ρητή περί τούτου μνεία στα έγγραφα της σύμβασης. Περαιτέρω, με την παράγραφο 2 ορίζεται ρητά ότι ένας οικονομικός φορέας δικαιούται στο πλαίσιο της απόδειξης της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής ικανότητάς του να επικαλεσθεί τις δυνατότητες τρίτων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ αυτού και των εν λόγω φορέων (παράγραφοι 3-4). Τέλος, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας των θεμάτων που σχετίζονται με την χρηματοπιστωτική κατάσταση των οικονομικών φορέων, κρίνεται σκόπιμο να διατηρείται ένα ελάχιστο επίπεδο ευελιξίας όσον αφορά τα σχετικά αποδεικτικά που ζητούνται από αυτούς (παράγραφος 5).

Με το άρθρο 60 του νόμου καθορίζονται τα κριτήρια και οι διατυπώσεις που επιβάλλονται για την τεκμηρίωση της τεχνικής ή επαγγελματικής ικανότητας των υποψηφίων. Στην παράγραφο 2 ορίζονται τα δικαιολογητικά που μπορούν να ζητηθούν κατά περίπτωση από τους υποψηφίους, εφόσον υπάρχει ρητή περί τούτου

μνεία στα έγγραφα της σύμβασης. Ιδιαίτερης μνείας χρήζει η περ. ι της παραγράφου 2, στην οποία, ελλείψει ειδικού καθεστώτος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια των πληροφοριών, ορίζεται το επίπεδο τεχνικής ικανότητας που απαιτείται στον τομέα αυτό για τη συμμετοχή σε διαδικασία ανάθεσης και για την αξιολόγηση του κατά πόσον οι υποψήφιοι πληρούν το απαιτούμενο επίπεδο ασφαλείας με παραπομπή στο άρθρο 35 περί ασφάλειας πληροφοριών, όπου ορίζονται ειδικότερα οι διατάξεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται τα μέτρα διασφάλισης των διαβαθμισμένων πληροφοριών που εφαρμόζει ο υποψήφιος.

Επιπλέον, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας των διαδικασιών λήψης διαπίστευσης ασφαλείας, ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παράσχει στους διαγωνιζόμενους επιπλέον χρόνο για να αποκτήσουν την απαιτούμενη διαπίστευση, ενώ επιπλέον προβλέπεται ότι ακόμη και στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν διμερείς συμφωνίες με άλλα κράτη μέλη για την αμοιβαία αναγνώριση των εθνικών συστημάτων διαπίστευσης ασφαλείας, επιτρέπεται να επαληθεύονται οι ικανότητες οικονομικών φορέων που προέρχονται από αυτά τα κράτη, όσον αφορά την ασφάλεια των πληροφοριών. Αυτή η επαλήθευση πρέπει σε κάθε περίπτωση να διεξάγεται σύμφωνα με τις αρχές της αποφυγής των διακρίσεων, της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας.

Περαιτέρω, με την παράγραφο 3 ορίζεται ρητά ότι ένας οικονομικός φορέας δικαιούται στο πλαίσιο της απόδειξης της τεχνικής του ικανότητας να επικαλεστεί τις δυνατότητες τρίτων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ αυτού και των εν λόγω φορέων, ενώ με την παράγραφο 5 προβλέπεται ότι σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, αδυνατεί να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδείξει την τεχνική του ικανότητα με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο.

Με τα άρθρα 61 και 62 εισάγεται ένα σύστημα κανόνων όσον αφορά τις απαιτήσεις που σχετίζονται με τα πρότυπα διαχείρισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης. Κάθε φορά που η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους υποψηφίους την προσκόμιση πιστοποιητικών που έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς και τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του υποψηφίου τέτοιων προτύπων, παραπέμπει, ως προς μεν τη διαχείριση ποιότητας σε συστήματα διαχείρισης ποιότητας βασισμένα στα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα και πιστοποιούμενα από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα για τη διαπίστευση και πιστοποίηση, ως προς δε τα πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και περιβαλλοντικού ελέγχου EMAS (Κανονισμός 761/2001, L 114/2011) ή σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή

πρότυπα πιστοποιούμενα από οργανισμούς που λειτουργούν βάσει του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές ή διεθνείς προδιαγραφές όσον αφορά την πιστοποίηση. Επιπλέον, και στις δύο περιπτώσεις η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αποδέχεται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα συστήματα διαχείρισης ποιότητας ή περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία προσκομίζονται από τους υποψηφίους οικονομικούς φορείς.

Με το άρθρο 63 παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η διακριτική ευχέρεια να καλεί τους υποψηφίους να συμπληρώνουν ή να διευκρινίζουν δικαιολογητικά και έγγραφα που υπέβαλαν στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου. Κατά τον τρόπο αυτόν επιτυγχάνεται η μη απόρριψη από τους διαγωνισμούς οικονομικών φορέων λόγω επουσιωδών ελλείψεων των δικαιολογητικών που υπέβαλαν. Με την ρύθμιση αυτή, παρέχεται η αναγκαία ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές, στο πλαίσιο της αρχής της επιείκειας, χωρίς παράλληλα να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Με το άρθρο 64 ιδρύεται το «Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα» (EMEAT), το οποίο καταρτίζεται και τηρείται από την Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ).

Το EMEAT θα υποκαταστήσει το Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού (ΜΚΑΥ) του π.δ. 3/2008, ώστε να συμπεριλάβει κάθε είδους οικονομικούς φορείς (κατασκευαστές και εμπόρους στρατιωτικού εξοπλισμού, παρόχους υπηρεσιών συναφών προς τον στρατιωτικό εξοπλισμό, όπως οι υπηρεσίες συντήρησης, επισκευής, εκπαίδευσης και εν γένει υποστήριξης και εργολήπτες τεχνικών έργων) που δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά στον αμυντικό τομέα.

Το EMEAT διαρθρώνεται: α) στον «κλάδο προμηθευτών», στον οποίο καταχωρούνται οι επιχειρήσεις κατασκευής και εμπορίας στρατιωτικού εξοπλισμού και συναφούς υλικού, β) στον «κλάδο πάροχων υπηρεσιών», στον οποίο καταχωρούνται οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών συναφών προς τον στρατιωτικό εξοπλισμό, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και παραγωγής-προμήθειας εξοπλισμού έρευνας και ανάπτυξης και γ) στον «κλάδο εργοληπτών», στον οποίο καταχωρούνται οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν την κατασκευή τεχνικών έργων συναφών προς το στρατιωτικό εξοπλισμό, συμπεριλαμβανομένων των έργων NATO.

Το EMEAT έχει διττή φύση, αποστολή και λειτουργία. Αποτελεί καταρχήν επαγγελματικό μητρώο υπό την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 58 και του παραρτήματος VII Μέρος Β και Μέρος Γ του νόμου για τους εγχώριους οικονομικούς

φορείς που εγγράφονται στους κλάδους προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών. Συνεπώς, οι ως άνω οικονομικοί φορείς μπορούν να συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών του παρόντος νόμου μόνο μετά την εγγραφή τους στο Μητρώο. Επιπλέον, το ΕΜΕΑΤ λειτουργεί και ως επίσημος κατάλογος εγκεκριμένων οικονομικών φορέων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής που εγγράφονται σε αυτό.

Τέλος, προβλέπεται ότι τα θέματα που σχετίζονται με την κατάρτιση και τη λειτουργία του ΕΜΕΑΤ ως επαγγελματικού μητρώου και επίσημου καταλόγου εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ρυθμίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και των τυχόν συναρμόδιων υπουργών, ενώ με όμοιο προεδρικό διάταγμα μπορούν να καθιερώνονται είτε εναλλακτικοί επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων είτε σύστημα πιστοποίησης από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

Με το άρθρο 65 προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου οικονομικών φορέων από άλλα κράτη μέλη, εγγεγραμμένων σε επίσημους καταλόγους εγκεκριμένους από πιστοποιημένους οργανισμούς.

6. Κεφάλαιο ΣΤ: Ανάθεση σύμβασης

Με το άρθρο 66 καθορίζονται τα κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων και οι κανόνες που υποχρεούται να εφαρμόσει η αναθέτουσα αρχή κατά την επιλογή του οικονομικού φορέα.

Η ανάθεση της σύμβασης θα πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που εξασφαλίζουν την τήρηση των αρχών της διαφάνειας, της αποφυγής των διακρίσεων και της αρχής της ίσης μεταχείρισης και εγγυώνται την αξιολόγηση των προσφορών υπό συνθήκες διαφάνειας, αντικειμενικότητας και πραγματικού ανταγωνισμού. Θα πρέπει συνεπώς να γίνει αποδεκτή η εφαρμογή δύο μόνο κριτηρίων ανάθεσης, της «χαμηλότερης τιμής» και της «πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς».

Προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά την ανάθεση συμβάσεως, θεσπίζεται η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ενημερώνει όλους τους οικονομικούς φορείς σχετικά με τα κριτήρια και τις μεθόδους που εφαρμόζονται για τον εντοπισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς. Συνεπώς, η αναθέτουσα υποχρεούται να αναφέρει τα κριτήρια ανάθεσης καθώς και τη σχετική στάθμιση καθενός από τα εν λόγω κριτήρια, και τούτο εγκαίρως ώστε οι υποψήφιοι να τη γνωρίζουν για την κατάρτιση των προσφορών τους. Η

αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρεκκλίνει από την αναφορά της στάθμισης των κριτηρίων ανάθεσης σε ειδικώς αιτιολογημένες περιπτώσεις, εφόσον η στάθμιση αυτή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί εκ των προτέρων, λόγω ιδίως της πολυπλοκότητας της σύμβασης. Στις περιπτώσεις αυτές τα κριτήρια αναφέρονται απλώς κατά τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητάς τους.

Όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις τεχνικές και τις οικονομικές πτυχές της προσφοράς, προκειμένου να προσδιορίσει εκείνη που παρουσιάζει την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής. Προς τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να καθορίζει τα οικονομικά και ποιοτικά κριτήρια τα οποία, στο σύνολό τους, θα πρέπει να επιτρέπουν τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς από την αναθέτουσα αρχή. Ο καθορισμός αυτών των κριτηρίων είναι συνάρτηση του αντικείμενου της σύμβασης, στο μέτρο που τα κριτήρια αυτά πρέπει να επιτρέπουν την αξιολόγηση του επιπέδου επίδοσης που παρουσιάζεται από κάθε προσφορά σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως αυτό ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και τη μέτρηση της σχέσης ποιότητας/ τιμής κάθε προσφοράς. Κατά τον τρόπο αυτόν παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η δυνατότητα να αξιολογήσει κατά την ανάθεση της σύμβασης, πέραν της τιμής και άλλες πτυχές της προσφοράς, όπως ενδεικτικά: η ποιότητα, η τεχνική αξία, ο λειτουργικός χαρακτήρας, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, το κόστος λειτουργίας, το κόστος καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής, η αποδοτικότητα, η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική συνδρομή, η ημερομηνία παράδοσης και η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης, η ασφάλεια του εφοδιασμού, η διαλειτουργικότητα και τα επιχειρησιακά χαρακτηριστικά, καθώς και κάθε άλλη παράμετρο που συνδέεται με το αντικείμενο της σύμβασης.

Με το άρθρο 67 προβλέπεται η δυνατότητα χρήσης ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να χρησιμοποιεί ηλεκτρονικές τεχνικές αγοράς, στις κλειστές διαδικασίες ή στις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, αλλά και κατά τον νέο διαγωνισμό μεταξύ των μερών μιας συμφωνίας-πλαίσιο, υπό τον όρο ότι κατά τη χρήση τους τηρούνται οι διατάξεις του νόμου καθώς και οι αρχές της ίσης μεταχείρισης, της αποφυγής διακρίσεων και της διαφάνειας. Οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί καλύπτουν μόνον τις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών για τις οποίες οι προδιαγραφές μπορούν να προσδιορισθούν με ακριβή τρόπο. Αυτό ισχύει ιδίως για επαναλαμβανόμενες συμβάσεις προμηθειών, έργων και υπηρεσιών. Για τον ίδιο σκοπό, προβλέπεται επίσης στην παράγραφο 7, ότι η αντίστοιχη κατάταξη των οικονομικών φορέων θα μπορεί να καταρτίζεται σε οποιοδήποτε στάδιο του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. Η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών επιτρέπει

στην αναθέτουσα αρχή να ζητά από τους οικονομικούς φορείς να υποβάλουν νέες, χαμηλότερες τιμές, και, όταν η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική προσφορά, να βελτιώνουν επίσης άλλα στοιχεία των προσφορών πέραν των τιμών. Για να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της διαφάνειας, μόνον τα στοιχεία που επιδέχονται αυτόματη αξιολόγηση με ηλεκτρονικά μέσα, χωρίς παρέμβαση ή/και εκτίμηση της αναθέτουσας αρχής, μπορεί να αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, δηλαδή μόνον τα στοιχεία που είναι ποσοτικώς προσδιορίσιμα κατά τρόπον ώστε να εκφράζονται αριθμητικώς ή ως ποσοστά. Από την άλλη πλευρά, οι πτυχές εκείνες των προσφορών που συνεπάγονται εκτίμηση στοιχείων που δεν είναι ποσοτικώς προσδιορίσιμα, δεν επιτρέπεται να αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. Συνεπώς, ορισμένες συμβάσεις έργων και ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν επιτρέπεται να αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.

Με το παρόν άρθρο διευκρινίζονται τα βασικά στοιχεία της διαδικασίας του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, όπως οι προϋποθέσεις χρήσης αυτού, οι κανόνες δημοσιότητας που πρέπει να τηρήσει η αναθέτουσα αρχή κατά την αρχική προκήρυξη και εν συνεχεία πριν την έναρξη του πλειστηριασμού, οι τρόποι περαίωσης του πλειστηριασμού και ο τρόπος συνεκτίμησης των αποτελεσμάτων του πλειστηριασμού με την προηγηθείσα «συμβατική» αξιολόγηση των προσφορών για την ανάθεση της σύμβασης. Προβλέπεται, τέλος, ότι οι ειδικότερες λεπτομέρειες εφαρμογής της συγκεκριμένης διαδικασίας δύνανται να καθορισθούν με υπουργική απόφαση.

Με το άρθρο 68 του νόμου επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή, πριν απορρίψει μία προσφορά ως υπερβολικά χαμηλή σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, να παράσχει στον οικονομικό φορέα τη δυνατότητα να αιτιολογήσει το ύψος της προσφοράς του και αναφέρονται ενδεικτικά λόγοι που μπορούν να χρησιμεύσουν για την αιτιολόγηση μίας προσφοράς που χαρακτηρίσθηκε κατ' αρχήν ως ασυνήθιστα χαμηλή, ενώ στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή ελέγχει σε συνεννόηση με τον προσφέροντα τη σύνθεση της προσφοράς βάσει των δικαιολογητικών που κατατέθηκαν. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οσάκις μία προσφορά θεωρηθεί υπερβολικά χαμηλή λόγω κρατικής ενίσχυσης, ο οικονομικός φορέας δικαιούται να αποδείξει στην αναθέτουσα αρχή ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε νομίμως.

7. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ: Κανόνες που αφορούν την υπεργολαβία

Με το κεφάλαιο Ζ καθορίζεται το νομικό πλαίσιο ανάθεσης συμβάσεων υπεργολαβίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 50 έως 54 της οδηγίας 2009/81/ΕΚ. Με την

θέσπιση ενός ευέλικτου και διαφανούς συστήματος κανόνων επιλογής υπεργολάβων, εξασφαλίζεται το περαιτέρω άνοιγμα της δευτερογενούς αγοράς των συμβάσεων του αμυντικού τομέα. Κατά τον τρόπο αυτό αναμένεται η τόνωση του ανταγωνισμού και η δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου

Με το άρθρο 69 θεσπίζονται οι κανόνες που ρυθμίζουν την υπεργολαβική ανάθεση συμβάσεων σε τρίτους μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας, από ανάδοχο ο οποίος δεν είναι αναθέτουσα αρχή. Διευκρινίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς που συνιστούν κοινοπραξία για να αναλάβουν τη σύμβαση ή οι οικονομικοί φορείς που συνδέονται με τους φορείς αυτούς δεν θεωρούνται τρίτοι. Περαιτέρω, καθορίζεται ο τρόπος διαπίστωσης από την αναθέτουσα αρχή της τήρησης των υποχρεώσεων υπεργολαβίας εκ μέρους του αναδόχου και οι συνέπειες της τυχόν αθέτησης αυτών και, τέλος, προβλέπεται ότι ο ανάδοχος υποχρεούται να ενεργεί με διαφάνεια και μεταχειρίζεται όλους τους δυνητικούς υπεργολάβους ισότιμα και χωρίς διακρίσεις.

Με το άρθρο 70 προβλέπεται ότι όταν ο ανάδοχος, ο οποίος δεν είναι αναθέτουσα αρχή, αναθέτει σύμβαση υπεργολαβίας, γνωστοποιεί την πρόθεσή του με προκήρυξη. Στις παραγράφους 2 έως 5 καθορίζονται οι ειδικότερες λεπτομέρειες σύνταξης και δημοσίευσης των προκηρύξεων. Επιπλέον, με την παράγραφο 6 προβλέπεται ότι ο ανάδοχος είναι δυνατόν να εκπληρώνει την απαίτηση υπεργολαβίας, αναθέτοντας, στη βάση συμφωνίας-πλαίσιο, συμβάσεις υπεργολαβίας οι οποίες πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τους κανόνες περί συμφωνιών-πλαίσιο. Ορίζεται ότι η διάρκεια μιας συμφωνίας-πλαίσιο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά έτη, εκτός από εξαιρετικές περιστάσεις που προσδιορίζονται λαμβανομένου υπόψη του προβλεπόμενου κύκλου ζωής οποιωνδήποτε παραδιδόμενων ειδών, εγκαταστάσεων ή συστημάτων, και των τεχνικών δυσκολιών τις οποίες ενδέχεται να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή και ότι οι συμφωνίες-πλαίσιο δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται καταχρηστικώς ή κατά τρόπο που να εμποδίζει, να περιορίζει ή να νοθεύει τον ανταγωνισμό. Τέλος, με την παράγραφο 7 προβλέπεται ότι οι ανάδοχοι εφαρμόζουν κατά την επιλογή των υπεργολάβων τους τις αρχές της ΣΛΕΕ σχετικά με τη διαφάνεια και τον ανταγωνισμό.

Με το άρθρο 71 προβλέπεται ότι ο ανάδοχος αναφέρει στην προκήρυξη υπεργολαβίας τους λόγους αποκλεισμού, τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής των υπεργολάβων που ορίζει η αναθέτουσα αρχή, καθώς και οποιαδήποτε άλλα κριτήρια θα εφαρμόσει στην ποιοτική επιλογή των υπεργολάβων. Όλα τα κριτήρια πρέπει να είναι αντικειμενικά, χωρίς διακρίσεις και να συνάδουν προς τα κριτήρια που εφαρμόζονται από την αναθέτουσα αρχή όσον αφορά την ποιοτική επιλογή των προσφερόντων για την κύρια σύμβαση. Τέλος, προβλέπεται η δυνατότητα απαλλαγής του αναδόχου από τις υποχρεώσεις υπεργολαβίας, εφόσον αποδείξει πλήρως στην

αναθέτουσα αρχή ότι κανείς από τους εν δυνάμει υπεργολάβους που συμμετείχαν στον διαγωνισμό που διοργάνωσε ο ανάδοχος δεν πληροί τα κριτήρια που τέθηκαν δια της προκήρυξης υπεργολαβίας, με αποτέλεσμα ο ανάδοχος να μην είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κύριας σύμβασης.

Με το άρθρο 72 διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση που ο ανάδοχος που έχει αναλάβει έναντι της αναθέτουσας αρχής υποχρεώσεις υπεργολαβίας αποτελεί και ο ίδιος αναθέτουσα αρχή, εφαρμόζει, κατά την σύναψη των συμβάσεων υπεργολαβίας, τις γενικές περί σύναψης συμβάσεων διατάξεις του νόμου, ανάλογα με το είδος και το αντικείμενο της σύμβασης υπεργολαβίας.

8. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η: Συμβάσεις Έρευνας και Ανάπτυξης

Στο άρθρο 73 ρυθμίζεται η συμμετοχή των ΕΔ σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης, η οποία μπορεί να λάβει τη μορφή είτε της ανάθεσης συμβάσεων που έχουν ως αντικείμενο εν όλω ή εν μέρει δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (ΕΑ), είτε της συμμετοχής σε διακρατικά προγράμματα με αντικείμενο την ερευνητική και αναπτυξιακή συνεργασία (ΔΟΠΕΑΣ).

Στην παράγραφο 2 ορίζονται τα είδη των συμβάσεων που περιλαμβάνουν στοιχεία ΕΑ, οι οποίες διακρίνονται: α) στις απλές συμβάσεις ΕΑ, με αντικείμενο δραστηριότητες που αφορούν αποκλειστικά στην έρευνα και ανάπτυξη χωρίς επιχειρησιακές εφαρμογές, και β) στις μικτές συμβάσεις ΕΑ με επιχειρησιακές εφαρμογές, με αντικείμενο αφενός δραστηριότητες Ε&Α και αφετέρου αποτελέσματα τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν από τις Ένοπλες Δυνάμεις και να ενσωματωθούν στις δυνατότητές τους (προ-παραγωγή ή/και παραγωγή υλικών και προϊόντων για λογαριασμό των ΕΔ, βάσει των αποτελεσμάτων του σταδίου της έρευνας).

Στην παράγραφο 3 οριοθετείται το αντικείμενο των συμβάσεων Ε&Α. Ειδικότερα, ορίζεται ότι η ΕΑ μπορεί να συνίσταται είτε στη διενέργεια βασικής ή εφαρμοσμένης έρευνας, είτε ακόμη και στην πειραματική ανάπτυξη. Η τελευταία μπορεί να περιλαμβάνει την υλοποίηση έργων τεχνολογικής επίδειξης με επιχειρησιακές ή μη εφαρμογές, όχι όμως την κατασκευή πρωτοτύπων προ-παραγωγής. Οι συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης θα πρέπει να καλύπτουν δραστηριότητες μόνον μέχρι ορισμένου σταδίου, όπου μπορεί να αξιολογείται ευλόγως η ωρίμανση νέων τεχνολογιών και να αίρεται ο κίνδυνος παρεμπόδισης του ανταγωνισμού για τις επόμενες φάσεις του κύκλου ζωής ενός προϊόντος. Επιπλέον, σε κάθε περίπτωση, οι συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται πέραν αυτού του σταδίου ως τρόπος αποφυγής των διατάξεων του παρόντος νόμου,

περιλαμβανομένου του προκαθορισμού της επιλογής του προσφέροντος για τις φάσεις που ακολουθούν.

Στην παράγραφο 4 καθορίζονται οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που περιλαμβάνουν μόνο δραστηριότητες ΕΑ (απλές συμβάσεις ΕΑ). Οι απλές συμβάσεις ΕΑ ανατίθενται:

α) είτε κατά παρέκκλιση των διατάξεων του νόμου, με τον ανάδοχο που επιλέγει η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις ανάγκες του εκάστοτε προγράμματος ΕΑ, όταν η σύμβαση ΕΑ έχει ως αποκλειστικό αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, τα οφέλη των οποίων, όπως ιδίως τα πνευματικά δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων της έρευνας, δεν ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ίδια χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της και υπό τον όρο ότι η χρηματοδότηση της σύμβασης δεν προέρχεται αποκλειστικά από πόρους της αναθέτουσας αρχής ή του δημοσίου εν γένει,

β) είτε με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού του άρθρου 42 του παρόντος νόμου, όταν η σύμβαση ΕΑ έχει ως αντικείμενο:

αα) την παροχή υπηρεσιών ΕΑ, τα οφέλη των οποίων ανήκουν για ίδια χρήση αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή, η οποία καταβάλει το σύνολο της αμοιβής για την παροχή των ως άνω υπηρεσιών ΕΑ ή

ββ) την προμήθεια προϊόντων που κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης ή αποτελούν έργα τεχνολογικής επίδειξης, με εξαίρεση την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.

γ) Στην περίπτωση των απλών συμβάσεων είναι δυνατή και η χρήση του ανταγωνιστικού διαλόγου, εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις.

Τέλος, στην παράγραφο 5 προβλέπεται ότι οι συμβάσεις ΕΑ που συνδυάζονται με την εν συνεχεία παραγωγή στρατιωτικού εξοπλισμού (μικτές συμβάσεις ΕΑ) ανατίθενται κατ' εφαρμογή των γενικών αρχών και διατάξεων του νόμου. Κατά τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η διενέργεια δεύτερου διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης παραγωγής στρατιωτικού εξοπλισμού βάσει αποτελεσμάτων μίας προηγούμενης σύμβασης ΕΑ, εάν η μικτή σύμβαση ΕΑ περιλαμβάνει ήδη δυνατότητα για την υλοποίηση μεταγενέστερων φάσεων προπαραγωγής ή/και παραγωγής στρατιωτικού εξοπλισμού και ανατίθεται μέσω της κλειστής διαδικασίας ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή, κατά περίπτωση, μέσω ανταγωνιστικού διαλόγου.

Με το άρθρο 74 καθορίζονται τα βασικά στάδια της υλοποίησης προγραμμάτων ΕΑ, τα οποία περιλαμβάνουν: τον λεπτομερή καθορισμό των γενικών απαιτήσεων, την

σύνταξη και έγκριση των στόχων και προδιαγραφών αποτελέσματος των επιμέρους ερευνητικών δραστηριοτήτων, την σύναψη συμβάσεων ΕΑ / συμφωνιών ΔΟΠΕΑΣ και την διενέργεια ελέγχων παρακολούθησης και αποδοχής αποτελεσμάτων ΕΑ και τον απολογισμό. Προβλέπεται επίσης ότι η εκτέλεση συμβάσεων ΕΑ που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου διέπεται από τις διατάξεις του ν. 3433/2006 που συνεχίζουν να ρυθμίζουν την εκτέλεση των λοιπών συμβάσεων του αμυντικού τομέα, μέχρι την έκδοση του προβλεπόμενου προεδρικού διατάγματος.

Στο άρθρο 75 ρυθμίζεται η συμμετοχή του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας σε προγράμματα συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ενδεχομένως τρίτων κρατών, που έχουν ως αντικείμενο την από κοινού ανάπτυξη νέου στρατιωτικού εξοπλισμού. Τα προγράμματα αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικά διότι συμβάλλουν στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και στην αντιμετώπιση του υψηλού κόστους έρευνας και ανάπτυξης πολυσύνθετων οπλικών συστημάτων

Ειδικότερα, στη παράγραφο 1 διευκρινίζεται ότι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας μπορεί, μέσω συμφωνιών διακρατικής συνεργασίας, να συμμετέχει σε Διακρατικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΔΟΠΕΑΣ), σε συνεργασία με τουλάχιστον ένα κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να αναπτύξει νέο στρατιωτικό εξοπλισμό από κοινού, με στόχο την εξέλιξη νέων τεχνολογιών και την αντιμετώπιση του υψηλού κόστους έρευνας και ανάπτυξης πολυσύνθετων οπλικών συστημάτων. Στα προγράμματα αυτά μπορούν να συμμετέχουν και τρίτα κράτη. Τα ΔΟΠΕΑΣ μπορεί να έχουν ως αντικείμενο την ανάπτυξη νέου προϊόντος και, κατά περίπτωση, τις μεταγενέστερες φάσεις του κύκλου ζωής του προϊόντος αυτού, συμπεριλαμβανομένων των φάσεων της προ-παραγωγής και της παραγωγής.

Τα ΔΟΠΕΑΣ τελούν υπό τη διαχείριση είτε των κρατών που συμμετέχουν σε αυτά είτε διεθνών οργανισμών ή υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας και εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, δεδομένου ότι εμπίπτουν στην περίπτωση στ του άρθρου 17.

Εάν το ΔΟΠΕΑΣ υλοποιείται μόνο από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εισάγεται η υποχρέωση ενημέρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος, όπως το ποσοστό του προϋπολογισμού που αντιστοιχεί στο τμήμα Ε&Α, η συμφωνία επιμερισμού του κόστους μεταξύ των εταίρων του προγράμματος και το τυχόν προβλεπόμενο ποσοστό αγορών ανά εταίρο, εφόσον είναι γνωστό.

Με το άρθρο 76 ρυθμίζεται το ζήτημα της επιστροφής του σταθερού, μη επαναλαμβανόμενου κόστους σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το ΥΠΕΘΑ επωμίζεται το κόστος έρευνας, σχεδίασης, ανάπτυξης, πιστοποίησης, ενσωμάτωσης και

ολοκλήρωσης συστημάτων ή υποσυστημάτων που πρόκειται εν συνεχεία ο οικονομικός φορέας να προσφέρει σε άλλους πελάτες του. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις αυτές ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να καταβάλει στο ΥΠΕΘΑ, κατ' αναλογία, το μη επαναλαμβανόμενο κόστος (Non Recurring Cost), συμπεριλαμβανομένης της διαχρονικής προσαρμογής του τιμήματος, σύμφωνα με συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο, οι παράγοντες του οποίου ορίζονται στην παράγραφο 1 και με βάση τις τιμές των παραγόντων αυτών που προβλέπονται στην παράγραφο 2. Τέλος, σύμφωνα με την παράγραφο 3, οι ειδικές λεπτομέρειες περί του τρόπου υπολογισμού και της διαδικασίας επιστροφής του σταθερού και μη επαναλαμβανόμενου κόστους για το υπό προμήθεια υλικό καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

9. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ: Διεξαγωγή διαδικασίας σύναψης συμβάσεων

Το άρθρο 77 αποτελεί ένα άρθρο-οδηγό, στο οποίο γίνεται μία καταγραφή των κατηγοριών βασικών δικαιολογητικών συμμετοχής που καταθέτουν οι υποψήφιοι στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου. Πρόκειται για τις κατηγορίες νομιμοποίησης, προσωπικής κατάστασης και επαγγελματικής επάρκειας, χρηματοοικονομικής και τεχνικής ικανότητας, επίκλησης της χρηματοοικονομικής ή τεχνικής ικανότητας τρίτων, καθώς και συστήματος διασφάλισης ποιότητας ή/και περιβαλλοντικής διαχείρισης. Τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, καθώς και τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο αποδεικνύεται ότι αυτά πληρούνται, θα εξειδικεύονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Εάν ο υποψήφιος αποτελεί κοινοπραξία, θα υποβάλει τα αιτούμενα δικαιολογητικά για κάθε μέλος που συμμετέχει στην κοινοπραξία. Στην περίπτωση αυτή θα υποβάλλεται επίσης δήλωση των μελών της κοινοπραξίας αναφορικά με το ποσοστό συμμετοχής κάθε μέλους στην κοινοπραξία, τον καθορισμό ενός μέλους ως υπεύθυνου για το συντονισμό, τη διοίκηση και την εκπροσώπηση της κοινοπραξίας έναντι της αναθέτουσας αρχής και πράξη του οργάνου διοίκησης κάθε μέλους της κοινοπραξίας, από την οποία να προκύπτει η έγκριση για τη συμμετοχή του μέλους στην κοινοπραξία.

Όταν, τέλος υποβάλλεται αίτηση συμμετοχής από υποψήφιο που δηλώνει ότι θα χρησιμοποιήσει υπεργολάβους για την εκτέλεση της σύμβασης στην περίπτωση που ανακηρυχθεί ανάδοχος, θα προσκομίζονται από τον υποψήφιο για κάθε υπεργολάβο χωριστά τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής που θα ζητούνται στα έγγραφα της σύμβασης.

Με το άρθρο 78 ρυθμίζονται βασικά θέματα σχετικά με το χρόνο και τον τρόπο υποβολής των δικαιολογητικών συμμετοχής και κατακύρωσης, ενώ λεπτομέρειες θα

εξειδικεύονται στα έγγραφα της εκάστοτε σύμβασης, ανάλογα με το είδος της διαδικασίας ανάθεσης που ακολουθείται. Τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής, με εξαίρεση τις εγγυητικές επιστολές, επιτρέπεται να μην υποβάλλονται εκ νέου, εφόσον έχουν κατατεθεί σε προγενέστερο χρόνο στην ίδια υπηρεσία και βρίσκονται ακόμη εν ισχύ. Περί τούτου πρέπει να γίνεται ρητή μνεία στην προσφορά.

Ορίζεται επίσης ως βασικός κανόνας ότι τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής πρέπει να είναι πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα. Τα αλλοδαπά έγγραφα πρέπει να είναι επισήμως μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα και να φέρουν την επισημείωση της Σύμβασης της Χάγης (ν. 1497/1984, Α 188).

Επισημαίνεται τέλος ότι μετά την αξιολόγηση των προσφορών ο προσφέρων, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση (προσωρινός ανάδοχος) θα υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, όπως αυτά εξειδικεύονται στα έγγραφα της εκάστοτε σύμβασης. Εάν κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου διαπιστωθεί ότι αυτός ή οι υπεργολάβοι του, υπέβαλαν ψευδείς ή ανακριβείς δηλώσεις και στοιχεία κατά τη συμμετοχή τους στον διαγωνισμό, ο προσωρινός ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος και καταπίπτει υπέρ του δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του.

Η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 3 του ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας» (ΦΕΚ Α 99), όπως εκάστοτε ισχύει, περί αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών, δεν έχει εφαρμογή στις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων του νόμου.

Το άρθρο 79 αποσκοπεί στην ρύθμιση της διαδικασίας αποσφράγισης και ελέγχου των αιτήσεων συμμετοχής. Καθορίζονται τα βασικά διαδοχικά βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν τα όργανα διενέργειας του διαγωνισμού και το ελάχιστο πλαίσιο των διαδικαστικών κανόνων που υποχρεούνται να τηρήσουν αυτά.

Ειδικότερα, προβλέπεται ότι μετά την αποσφράγιση των αιτήσεων συμμετοχής η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού προβαίνει στον έλεγχο καταλληλότητας των υποψηφίων (ποιοτική επιλογή) και στην αξιολόγηση των ουσιαστικών προσόντων αυτών (προεπιλογή) βάσει της προσωπικής κατάστασης, της επαγγελματικής επάρκειας και της χρηματοοικονομικής/τεχνικής ικανότητας και κατατάσσει τους υποψηφίους κατά φθίνουσα σειρά κατάταξης, σύμφωνα με τη βαθμολογία που έλαβε έκαστος εξ αυτών κατά την διαδικασία προεπιλογής. Επίσης, διευκρινίζεται ότι η αποσφράγιση γίνεται δημόσια και κατοχυρώνεται η πρόσβαση των υποψηφίων στα στοιχεία που υπέβαλαν οι συνυποψήφιοί τους. Τέλος, προβλέπεται η συνέχιση της διαδικασίας στο επόμενο στάδιο, μέσω της αποστολής πρόσκλησης προς τους προεπιλεγέντες υποψηφίους για την α) υποβολή προσφοράς, εάν εφαρμόζεται η κλειστή διαδικασία, β) συμμετοχή στον διάλογο, εάν εφαρμόζεται η διαδικασία του

ανταγωνιστικού διαλόγου ή γ) συμμετοχή σε διαπραγμάτευση, εάν εφαρμόζεται η διαδικασία της διαπραγμάτευσης.

Το άρθρο 80 εισάγει βασικούς κανόνες σχετικά με τη σύνταξη των προσφορών. Στην παράγραφο 1 καθορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο των προσφορών και προβλέπεται ότι το πλήρες περιεχόμενο αυτών θα καθορίζεται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης.

Στις παραγράφους 2 έως 5 τίθενται ορισμένοι ειδικοί κανόνες ως προς την σύνταξη των προσφορών, όπως η υποχρεωτική υποβολή τους σε ευρώ, η απαγόρευση αιρέσεων και επιφυλάξεων, ο τρόπος επιβολής κρατήσεων και η κατ' αρχήν απαγόρευση προσθήκης όρων περί αναπροσαρμογής του τιμήματος επί ποινή απόρριψης της προσφοράς ως απαράδεκτης. Με τις παραγράφους 6 έως 8 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την υποβολή προσφοράς από κοινοπραξίες.

Τέλος, σύμφωνα με την παράγραφο 9 προβλέπεται ότι διευκρινίσεις μετά την κατάθεση της προσφοράς δίνονται μόνον όταν ζητούνται από το αρμόδιο συλλογικό όργανο, υπό τον όρο ότι τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και ότι οι διευκρινίσεις που παρέχονται δεν μεταβάλουν ουσιωδώς το περιεχόμενο της προσφοράς ή το αντικείμενο της σύμβασης.

Με το άρθρο 81 ρυθμίζονται τα θέματα για τις εγγυητικές επιστολές. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι το άρθρο 33 του ν.3433/2006, πλην της παραγράφου 14 αυτού, το οποίο ρυθμίζει τα ζητήματα που σχετίζονται με τις εγγυητικές επιστολές διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στο άρθρο 105. Επίσης, προβλέπεται ότι, πέραν των εγγυητικών επιστολών που αναφέρονται στο άρθρο 33 του ν. 3433/2006, σε περίπτωση αδιαίρετης παροχής, παραδίδονται και εγγυητικές επιστολές εξασφάλισης των ενδιάμεσων πληρωμών (παράγραφος 2). Τέλος, ορίζεται ότι τα υποδείγματα εγγυητικών επιστολών περιλαμβάνονται στα υποδείγματα των εγγράφων της σύμβασης, τα οποία εκδίδονται με την απόφαση του Υπουργού που προβλέπεται στο άρθρο 29.

Με το άρθρο 82 τίθενται οι κανόνες που εφαρμόζονται σε σχέση με την κατασκευή, και προέλευση των υλικών στις συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται βάσει των διατάξεων του νόμου.

Στο άρθρο 83 ρυθμίζεται η διαδικασία υποβολής των προσφορών. Προβλέπεται η κατ' αρχήν υποβολή της προσφοράς στην ελληνική γλώσσα ενώ τα τεχνικά εγχειρίδια και φυλλάδια που συνοδεύουν τις προσφορές μπορεί να υποβάλλονται στην αγγλική γλώσσα (παράγραφος 1) και περιγράφονται οι διαδικαστικές λεπτομέρειες υποβολής των προσφορών (παράγραφος 2). Ορίζεται ρητά ότι προσφορές που δεν πληρούν τα οριζόμενα στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2, δεν λαμβάνονται υπόψη

(παράγραφος 3). Διευκρινίζεται ότι οι προσφορές που υποβάλλονται ή περιέρχονται στην αναθέτουσα αρχή πριν από την διενέργεια του διαγωνισμού δεν αποσφραγίζονται αλλά παραδίδονται στην Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού, προκειμένου να αποσφραγιστούν μαζί με τις άλλες που κατατέθηκαν (παράγραφος 4) και ότι οι εκπρόθεσμες προσφορές επιστρέφονται στους οικονομικούς φορείς χωρίς να αποσφραγιστούν (παράγραφος 5).

Με το άρθρο 84 ρυθμίζεται το ζήτημα του χρόνου ισχύος των προσφορών. Προβλέπεται ότι οι προσφορές ισχύουν μέχρι τη λήψη απόφασης για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού, ορίζεται ως ελάχιστη χρονική διάρκεια ισχύος οι 100 ημερολογιακές ημέρες και παρέχεται η δυνατότητα μεγαλύτερη διάρκεια, εφόσον τούτο κριθεί απαραίτητο από τις περιστάσεις. Καθορίζονται επίσης οι συνέπειες της λήξης της χρονικής διάρκειας ισχύος των προσφορών, καθώς και της υποβολής προσφοράς με βραχύτερη χρονική διάρκεια από την απαιτούμενη.

Με το άρθρο 85 ρυθμίζεται η διαδικασία αποσφράγισης και ελέγχου των προσφορών. Καταγράφονται τα σχετικά στάδια αποσφράγισης των τεχνικών (παράγραφος 1-2) και των οικονομικών (παράγραφος 3) προσφορών. Προβλέπεται τέλος, ότι η διαδικασία ολοκληρώνεται με τη έκδοση απόφασης της αναθέτουσας αρχής για την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου, ο οποίος καλείται να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης (παράγραφος 4).

Με το άρθρο 86 καθορίζεται η βασική διαδικασία που ακολουθούν τα αρμόδια συλλογικά όργανα για την αξιολόγηση των προσφορών. Προβλέπεται ειδική διαδικασία για την περίπτωση ισοδύναμων προσφορών και καθορίζονται τα στάδια τα οποία πρέπει να διέλθει η αρμόδια Επιτροπή για την ολοκλήρωση της αξιολόγησης.

Με το άρθρο 87 καθορίζεται η διαδικασία και οι λεπτομέρειες της κατακύρωσης της σύμβασης (παράγραφος 1). Ορίζεται ότι η απόφαση: α) για την έγκριση ή μη των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού β) για την κατακύρωση ή μη της σύμβασης και γ) για την έγκριση ή μη της αντίστοιχης δαπάνης λαμβάνεται, για ποσό άνω των πενήντα εκατομμυρίων ευρώ από το ΚΥΣΕΑ, μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Για συμβάσεις μικρότερης οικονομικής αξίας, ορίζεται ότι η απόφαση λαμβάνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, στο πλαίσιο της απόφασης για την ενεργοποίηση του αντίστοιχου υποπρογράμματος κατά τα άρθρα 72-76 του ν. 3883/2010 και του άρθρου 2 του παρόντος νόμου. Ορίζεται επίσης ότι ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας μπορεί κατά την κρίση του ή εφόσον το ζητήσει η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή να εισάγει το θέμα στο ΚΥΣΕΑ για τη λήψη της τελικής απόφασης (παράγραφος 2).

Με το άρθρο 88 καθορίζεται η διαδικασία ανακοίνωσης της κατακύρωσης της σύμβασης. Προβλέπεται η διαδικασία και η προθεσμία κοινοποίησης της σχετικής ανακοίνωσης στον προσωρινό ανάδοχο και τάσσεται σε αυτόν εικοσαήμερη προθεσμία για να καταθέσει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης και εν συνεχεία να προσέλθει προς υπογραφή της σύμβασης. Προβλέπεται επίσης η διαδικασία που ακολουθείται στην περίπτωση μη προσέλευσης του προσωρινού αναδόχου και ορίζεται ότι αν κανένας από τους διαγωνιζόμενους δεν προσκομίζει, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των παρ. 3 έως 4 του παρόντος άρθρου, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά που απαιτούνται από αυτές, ο διαγωνισμός ματαιώνεται.

10. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι: Έννομη προστασία

Η οδηγία 2009/81/EK περιέχει ειδικό κεφάλαιο κανόνων για την παροχή άμεσης και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των οικονομικών φορέων κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας. Το κεφάλαιο αυτό προσομοιάζει στις ρυθμίσεις με τις οποίες η οδηγία 2007/66 τροποποίησε, συμπλήρωσε και κωδικοποίησε τις οδηγίες 89/65/ΕΟΚ και 92/13/ΕΟΚ, με ελαφρές διαφοροποιήσεις, οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις ιδιαιτερότητες των συμβάσεων στους εν λόγω τομείς. Για το λόγο αυτό η ενσωμάτωση του παρόντος κεφαλαίου βασίσθηκε καταρχάς στον πρόσφατο νόμο 3886/2010, ο οποίος ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη την οδηγία 2007/66/EK και προχώρησε περαιτέρω στις αναγκαίες διαφοροποιήσεις που τα ειδικά χαρακτηριστικά του τομέα της άμυνας και της ασφάλειας επιβάλλουν. Με τον τρόπο αυτό, αξιοποιείται αφενός η νομολογία που διαπλάστηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας και ιδίως την Επιτροπή Αναστολών αυτού και αφετέρου οι ρυθμίσεις των μέτρων εφαρμογής των οικονομικών οδηγιών των κλασικών τομέων.

Στο άρθρο 89 ορίζεται ότι οι επίμαχες δικονομικές ρυθμίσεις έχουν εφαρμογή στις διαφορές που αναφύονται κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι έννομης προστασίας τυγχάνει κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση, η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από παράβαση των κανόνων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των διατάξεων του παρόντος. Η προσωρινή δικαστική προστασία παρέχεται με τη μορφή ακύρωσης είτε της παράνομης πράξης της αναθέτουσας αρχής, είτε και της υπογραφείσας σύμβασης, ενώ μπορεί επίσης να επιδικασθεί και αποζημίωση.

Η παράγραφος 3 ορίζει ότι για όλες τις διαφορές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δεύτερου Μέρους (άνω των «κοινοτικών χρηματικών ορίων») είναι αρμόδιο το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Με την παράγραφο 4 διευκρινίζεται ότι οι αγωγές αποζημίωσης για διαφορές του νόμου αυτού εκδικάζονται από τα δικαστήρια που είναι αρμόδια κατά τις γενικές διατάξεις.

Στο άρθρο 90 προβλέπεται η υποχρεωτική άσκηση προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της αναθέτουσας αρχής πριν από την άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Στην προσφυγή πρέπει να προσδιορίζονται με ειδικό τρόπο οι νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημα.

Με την παράγραφο 1, η προθεσμία άσκησης της προσφυγής ορίζεται σε δέκα ημέρες, αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντα του. Η προθεσμία αυτή τηρείται σε κάθε περίπτωση πριν από τη σύναψη της σύμβασης και έτσι υλοποιείται η επιταγή της παραγράφου 2 του άρθρου 57 της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ, περί υποχρέωσης της αναθέτουσας αρχής να αναμείνει για χρονικό διάστημα 10 ημερών (standstill period), από την κοινοποίηση της απόφασης στον οικονομικό φορέα για την ανάθεση της σύμβασης μέχρι τη σύναψη της σύμβασης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3, η πράξη της αναθέτουσας αρχής και κάθε στοιχείο της αιτιολογίας της μπορεί να αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό μέσο.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 η προδικαστική προσφυγή μπορεί να αποστέλλεται στην αναθέτουσα αρχή με τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό μέσο, πρέπει ωστόσο να επιβεβαιώνεται με έγγραφη κατάθεση ή αποστολή με το ταχυδρομείο εντός πέντε ημερών από την λήξη της προθεσμίας υποβολής της.

Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, καθώς και η άσκηση αυτής, συνεπάγονται την άμεση αναστολή της δυνατότητας σύναψης της σύμβασης, κατά την παράγραφο 5.

Η αναστολή δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 6, δηλαδή σε συμβάσεις για τις οποίες δεν απαιτείται υποχρεωτική δημοσίευση προκήρυξης, β) όταν μόνος προσφέρων είναι εκείνος στον οποίον ανατίθεται η σύμβαση και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι και γ) σε συμβάσεις που συνάπτονται με βάση συμφωνία-πλαίσιο.

Σύμφωνα με την παράγραφο 7, η προδικαστική προσφυγή κοινοποιείται με φροντίδα του προσφεύγοντος σε κάθε θιγόμενο από την ολική ή μερική αποδοχή της

προσφυγής, αν όμως η προσφυγή απορριφθεί ρητά ή σιωπηρά, η τυχόν παράλειψη κοινοποίησης δεν συνεπάγεται το απαράδεκτο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων.

Η παράγραφος 8 ορίζει ότι η απόφαση επί της προδικαστικής προσφυγής, εφόσον θίγει τα συμφέροντα άλλων ενδιαφερομένων, δεν προσβάλλεται με νέα προδικαστική προσφυγή, αλλά απευθείας με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

Η παράγραφος 9 ορίζει ότι η προδικαστική προσφυγή ασκείται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής. Η αναθέτουσα αρχή διασφαλίζει επαρκή βαθμό εμπιστευτικότητας των διαβαθμισμένων πληροφοριών, οι οποίες περιέχονται στους φακέλους που διαβιβάζονται από τους ενδιαφερόμενους.

Η παράγραφος 10 ορίζει ότι η προθεσμία έκδοσης απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής είναι δεκαπενθήμερη. Η πάροδος της προθεσμίας τεκμαίρεται μεν ως απόρριψη της, άρχεται συνεπώς η προθεσμία άσκησης ασφαλιστικών μέτρων, μπορεί όμως η αναθέτουσα αρχή, να εκδώσει απόφαση επί της προσφυγής μέχρι και την προτεραιά της πρώτης δικασίμου της εν τω μεταξύ ασκηθείσας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων και στην περίπτωση αυτή η σχετική δίκη αντίστοιχα καταργείται. Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παραθέσει, με το έγγραφο των απόψεών της προς το δικαστήριο, συμπληρωματική αιτιολογία στην πράξη, η οποία μπορεί να προσβληθεί με την αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων. Η προθεσμία της συμπλήρωσης ορίζεται σε έξι μέρες πριν την αρχική ή μετ' αναβολή δικάσιμο της αίτησης. Εφόσον το σχετικό έγγραφο περιέλθει στο δικαστήριο μετά τη λήξη της προθεσμίας, τούτο δεν υποχρεούται σε αναβολή και στην περίπτωση συζήτησης η συμπληρωματική αιτιολογία δεν λαμβάνεται υπόψη.

Κατά την παράγραφο 11, το δικαστήριο, κατά την εκδίκαση της αίτησης και μετ' εκτίμηση των περιστάσεων, μπορεί να επιβάλλει χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή, αν κρίνει ότι η παράλειψη αιτιολόγησης της προβαλλόμενης πράξης ή η καθυστερημένη συμπλήρωσή της, καθιστά ιδιαιτέρως δυσχερή την ουσιαστική παροχή δικαστικής προστασίας. Το ποσό της κύρωσης μπορεί να κυμανθεί μεταξύ 500 και 5.000 ευρώ, μπορεί να επιβάλλεται για κάθε στάδιο του διαγωνισμού και περιέρχεται στον πρώτο αιτούντα του οποίου θα γίνει δεκτή η αίτηση.

Κατά την παράγραφο 12, η κατά παράβαση του παρόντος άρθρου υπογραφή της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή, δεν αντιτάσσεται στον ενδιαφερόμενο, ούτε κωλύει την παροχή της προσήκουσας έννομης προστασίας.

Τέλος, με την παράγραφο 13, καταργούνται οι ενστάσεις – διοικητικές προσφυγές που προβλέπονταν στο άρθρο 31 του ν. 3433/2006 και σε λοιπές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Στο άρθρο 91 ρυθμίζεται η άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, κατά της ρητής ή σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής.

Κατά την παράγραφο 1, η αίτηση ασκείται εντός προθεσμίας δέκα ημερών και δεν επιτρέπεται να περιέχει αιτιάσεις διαφορετικές από αυτές της προδικαστικής προσφυγής.

Η παράγραφος 2 ορίζει ότι οι προθεσμίες της άσκησης αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, καθώς και η άσκηση της αίτησης, κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης, με την επιφύλαξη έκδοσης προσωρινής διαταγής με τυχόν αντίθετο περιεχόμενο.

Η παράγραφος 3 ορίζει ότι για την εκδίκαση της αίτησης εκδίδεται πράξη του δικαστηρίου, περί καθορισμού σύντομης δικασίμου. Η πράξη κοινοποιείται, με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, στην αρμόδια για την παραλαβή των προσφορών υπηρεσία και προς τρίτους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι μπορούν να ασκήσουν παρέμβαση.

Εφόσον ασκήσει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο αιτών ενημερώνει την αναθέτουσα αρχή με κάθε πρόσφορο μέσο σε δέκα ημέρες από την κατάθεσή της κατά την παράγραφο 4. Κοινοποιείται επίσης προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο, του οποίου την κλήτευση θεωρεί αναγκαία ο δικαστής.

Κάθε ενδιαφερόμενος, κατά την παράγραφο 5, δικαιούται να ασκήσει παρέμβαση.

Η παράγραφος 6 ρυθμίζει την έκδοση προσωρινής διαταγής, είτε για τον καθορισμό των μέτρων με τα οποία θα προστατευθεί το δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας του αιτούντος είτε και για την άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης, που επιβάλλει η παράγραφος 2. Για την έκδοση προσωρινής διαταγής, καλείται η αναθέτουσα αρχή να εκθέσει τις απόψεις της προ τριών τουλάχιστον ημερών. Η προσωρινή διαταγή εκδίδεται είτε κατόπιν υποβολής της αίτησης είτε και αυτεπαγγέλτως. Λόγοι για την άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης είναι το προδήλως απαράδεκτο ή και το προδήλως αβάσιμο της αίτησης. Η εκδοθείσα προσωρινή διαταγή μπορεί να ανακληθεί, κατόπιν αίτησης της αναθέτουσας αρχής, είτε από το δικαστή που τη χορήγησε, είτε από το δικαστήριο, κατά την εκδίκαση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων.

Η παράγραφος 7 ορίζει ότι η αίτηση γίνεται δεκτή, αν πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα τόσο του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και των διατάξεων του παρόντος νόμου και παράλληλα αν το διατασσόμενο μέτρο κρίνεται αναγκαίο για την προστασία των συμφερόντων του αιτούντος. Ακόμα όμως και σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί η αίτηση να απορριφθεί αν, μετά από στάθμιση των συμφερόντων της αναθέτουσας αρχής ή και τρίτων, προκύπτει βλάβη σημαντικότερου δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα με την παράγραφο 8.

Η παράγραφος 9 ορίζει ότι το δικαστήριο διατάσσει τα κατάλληλα, κατά την κρίση του, μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων και αναφέρονται ενδεικτικά τα μέτρα αυτά.

Η παράγραφος 10 ορίζει ότι, για την άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, δεν απαιτείται η προηγούμενη άσκηση του κύριου ένδικου βοηθήματος, ο αιτών όμως υποχρεούται, σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης του, να ασκήσει το κύριο ένδικο βοήθημα εντός 30 ημερών από την επίδοση της απόφασης, άλλως η ισχύς του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου αίρεται. Η προθεσμία άσκησης και η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων διακόπτει την προθεσμία άσκησης του κύριου ενδίκου βοηθήματος.

Η παράγραφος 11 ορίζει ότι η αναθέτουσα αρχή έχει δικαίωμα να συμμορφωθεί με το διατακτικό και το εν γένει περιεχόμενο της απόφασης που δέχεται την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, οπότε καταργείται η δίκη για το τυχόν ασκηθέν κύριο ένδικο βοήθημα.

Σύμφωνα με την παράγραφο 12 η κατά παράβαση του παρόντος άρθρου υπογραφή της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή δεν αντιτάσσεται στον ενδιαφερόμενο, ούτε κωλύει την παροχή της προσήκουσας έννομης προστασίας

Στο άρθρο 92 ορίζεται ότι μπορεί να ακυρωθεί, μετά από αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου, κάθε πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής που παραβιάζει κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των διατάξεων του παρόντος νόμου και ο οποίος σχετίζεται με τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης δημόσιας σύμβασης, αναφέρονται δε ορισμένες ενδεικτικές περιπτώσεις πράξεων στην παράγραφο 1.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι, αν η πράξη ή η παράλειψη ακυρωθούν μετά τη σύναψη της σύμβασης, αυτή δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη της είχε ανασταλεί η σύναψη, με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ή προσωρινή διαταγή. Στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αξιώσει αποζημίωση.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι αν ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε ή άσκησε μεν αλλά ανεπιτυχώς την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και η σύμβαση έχει συναφθεί και ολοκληρωθεί πριν τη συζήτηση του ένδικου βοηθήματος, εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 32 παράγραφος 2 του πδ 18/1989, δηλαδή η δίκη καταργείται ως άνευ αντικειμένου, εκτός αν ο αιτών αποδείξει ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης.

Στο άρθρο 93 ρυθμίζονται οι περιπτώσεις, η διαδικασία και οι συνέπειες της κήρυξης άκυρης μίας συναφθείσας σύμβασης.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να ζητήσουν την κήρυξη άκυρης μίας συναφθείσας σε συγκεκριμένες, ρητώς αναφερόμενες περιπτώσεις. Η αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης δεν επιτρέπεται, κατά την παράγραφο 2, α) εάν η αναθέτουσα αρχή δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκήρυξη για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια και β) όταν η αναθέτουσα αρχή θεωρεί ότι δεν παραβιάστηκαν οι κανόνες για τον τρόπο ανάθεσης συμβάσεων σε εκτέλεση μιας πολυμερούς συμφωνίας πλαίσιο.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι η κήρυξη της σύμβασης άκυρης συνεπάγεται κατά κανόνα την αναδρομική της ακυρότητα (*ex tunc*), ενώ περαιτέρω οι εκατέρωθεν υποχρεώσεις αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών, μπορεί το δικαστήριο να επιδικάσει μειωμένο το οφειλόμενο ποσό, ή και να μην επιδικάσει κανένα ποσό, αφού συνεκτιμήσει το ότι ο ανάδοχος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την ακυρότητα της υπογραφείσας σύμβασης.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι, κατ' εξαίρεση του κανόνα της παραγράφου 3, το δικαστήριο μπορεί είτε να κηρύξει τη σύμβαση άκυρη κατά το ανεκτέλεστο μόνο μέρος της (*ex nunc*), εκτιμώντας τις ιδιαίτερες περιστάσεις, όπως, ενδεικτικά, το προχωρημένο ή μη στάδιο εκτέλεσης, τη σοβαρότητα της παράβασης και τη συμπεριφορά της αναθέτουσας αρχής. Μπορεί επίσης, εναλλακτικά να συντμήσει τη διάρκεια της σύμβασης.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι μπορεί το δικαστήριο, παρόλο που διαπίστωσε την σύναψη τη σύμβασης κατά παράβαση της παραγράφου 1, να μην την κηρύξει άκυρη, αν διαπιστώσει τη συνδρομή επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της και την ολοκλήρωσή της. Περαιτέρω, ορίζεται ότι η ύπαρξη οικονομικών συμφερόντων και μόνο δεν συνιστά επιτακτικό λόγο δημοσίου συμφέροντος, εκτός αν κριθεί ότι οι συνέπειες της ακύρωσης είναι δυσανάλογες, ενώ ορίζονται και συγκεκριμένες περιπτώσεις που δεν μπορούν να θεωρηθούν ως επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος.

Στην παράγραφο 6 ορίζεται ότι το δικαστήριο οφείλει να επιβάλει, με την ίδια απόφαση, στην αναθέτουσα αρχή και πρόστιμο, το οποίο περιέρχεται στον αιτούντα.

Στην παράγραφο 7 ορίζονται οι προθεσμίες εντός των οποίων πρέπει να ασκηθεί η αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης. Η προθεσμία είναι κατά κανόνα 30ήμερη. Ορίζεται, επίσης κατά την παράγραφο 8, απώτατη προθεσμία έξι (6) μηνών από την επομένη της υπογραφής της σύμβασης.

Στο άρθρο 94 ρυθμίζεται το ζήτημα της καταβολής αποζημίωσης σε περιπτώσεις που κηρύσσεται, συνεπεία αίτησης του ενδιαφερομένου, η ακυρότητα πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, ο οικονομικός φορέας που αποκλείστηκε παράνομα από διαγωνισμό δικαιούται αποζημίωση κατά τις διατάξεις των άρθρων 197 και 198 ΑΚ, ενώ αν αποδείξει ότι θα του ανετίθετο η σύμβαση, στην περίπτωση που δεν επιλοχώρουσε η παράνομη πράξη ή παράλειψη, δικαιούται αποζημίωση κατά τις γενικές διατάξεις. Ωστόσο, εάν δεν είναι εφικτή η αναγνώριση της ακυρότητας, για λόγους που δεν οφείλονται στον αιτούντα, μπορεί να επιδικασθεί αποζημίωση και άνευ κηρύξεως της ακυρότητας κατά την παράγραφο 2.

Στο άρθρο 95 ρυθμίζονται θέματα συνεργασίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή κρίνει ότι έχει διαπραχθεί σοβαρή παράβαση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ορίζονται συγκεκριμένες προθεσμίες απάντησης του Υπουργείου στα αιτήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λεπτομέρειες ενημέρωσης και χορήγησης πληροφοριών και τέλος η διαβίβαση, σε τακτά χρονικά διαστήματα, στατιστικών στοιχείων που αφορούν θέματα εφαρμογής των διατάξεων παροχής προσωρινής προστασίας.

Το άρθρο 96 ορίζει το περιεχόμενο των πληροφοριών της προκήρυξης για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το τυποποιημένο έντυπο 15 του Κανονισμού (ΕΚ) 1150/2009 της Επιτροπής.

11. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ: Λοιπές διατάξεις

Το άρθρο 97 ορίζει ότι η ΓΔΑΕΕ είναι αρμόδια να διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το αργότερο έως την 31^η Οκτωβρίου κάθε έτους, στατιστική κατάσταση συμβάσεων, έργων, υπηρεσιών και προμηθειών που έχουν συναφθεί κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους (παράγραφος 1).

Κατά την παράγραφο 2, η στατιστική κατάσταση προσδιορίζει τον αριθμό και την αξία των συμβάσεων που ανατέθηκαν, ανά κράτος μέλος ή τρίτη χώρα του αναδόχου και αφορά χωριστά τις συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών.

Κατά την παράγραφο 3, σε περίπτωση που έχει γίνει προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, οι συμβάσεις που έχουν κατηγοριοποιηθεί σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο κατηγοριοποιούνται επιπλέον και ανάλογα με τους λόγους προσφυγής στην διαδικασία.

Στο άρθρο 98 προβλέπονται οι αναγκαίες τροποποιήσεις που αφορούν το πεδίο εφαρμογής του πδ 59/2007 και πδ 60/2007.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΕΘΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕ ΑΞΙΑ ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/81

Στο τρίτο Μέρος του νόμου έχουν συγκεντρωθεί οι διατάξεις που αφορούν ειδικότερα και αποκλειστικά τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ κατώτερη από τα χρηματικά όρια της οδηγίας 2009/81/EK. Καινοτομία του παρόντος νόμου είναι ότι ρυθμίζει σε ενιαίο νομοθετικό κείμενο τόσο τις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παράγωγου κοινοτικού δικαίου (οδηγία 2009/81/EK), όσο και αυτές που λόγω προϋπολογισμού δεν εμπίπτουν μόνο σε εθνικές διαδικαστικές ρυθμίσεις.

Στο άρθρο 99 ορίζεται ότι οι διατάξεις του τρίτου Μέρους εφαρμόζονται στις συμβάσεις, των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια της οδηγίας 2009/81/EK. Αποτελούν επομένως οι εθνικές ρυθμίσεις για τις συμβάσεις κάτω από το χρηματικό αυτό όριο ξεχωριστή ενότητα στο νόμο. Περαιτέρω προβλέπεται στην παράγραφο 2 ότι στις συμβάσεις αυτές εφαρμόζονται οι διατάξεις του Δεύτερου Μέρους, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 104.

Με το άρθρο 100 καθορίζονται οι διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων που εμπίπτουν στο τρίτο μέρος. Στις παραγράφους 1 και 2 προβλέπεται ότι οι συμβάσεις αυτές μπορεί να συνάπτονται είτε με την ανοικτή διαδικασία είτε με μία από τις διαδικασίες ανάθεσης που προβλέπονται στο δεύτερο μέρος. Επιπλέον, επιτρέπεται η προσφυγή σε συνοπτικό διαγωνισμό για την ανάθεση συμβάσεων στην περίπτωση που η αξία της σύμβασης είναι κατώτερη από το χρηματικό όριο που ορίζεται στην με αριθμό 35130/739/9.8.2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, όπως εκάστοτε ισχύει, ενώ προσφυγή σε απευθείας ανάθεση στην περίπτωση που αξία της σύμβασης είναι κατώτερη από το χρηματικό όριο που ορίζεται στην με αριθμό 35130/739/9.8.2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, όπως εκάστοτε ισχύει.

Στο άρθρο 101 ρυθμίζεται η διενέργεια της ανοικτής διαδικασίας. Τίθεται ο ορισμός της ανοικτής διαδικασίας (παράγραφος 1) και διευκρινίζεται η βασική διαφοροποίηση της ανοικτής διαδικασίας, η οποία έγκειται στην διενέργεια αυτής σε ένα, ενιαίο στάδιο, σε αντίθεση με τις λοιπές διαδικασίες (κλειστή, διαπραγμάτευση με προκήρυξη, ανταγωνιστικός διάλογος), οι οποίες διακρίνονται σε δύο στάδια (προεπιλογή και υποβολή προσφορών, διαπραγμάτευση ή διενέργεια διαλόγου αντίστοιχα). Προβλέπεται επίσης ότι στο πλαίσιο της ανοικτής διαδικασίας όπου στον

παρόντα νόμο γίνεται αναφορά σε αίτησης συμμετοχής νοείται η προσφορά ενώ όπου γίνεται αναφορά σε υποψήφιο νοείται ο προσφέρων.

Προβλέπεται επίσης ρητά η προθεσμία για την υποβολή προσφορών, η οποία ορίζεται σε τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (παράγραφος 3), καθώς και ότι οι λοιπές διαδικαστικές διενέργειες της ανοικτής διαδικασίας ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης (παράγραφος 4).

Στο άρθρο 102 ρυθμίζεται η διενέργεια του συνοπτικού διαγωνισμού. Παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η δυνατότητα να συντάσσει απλοποιημένα έγγραφα διαγωνισμού και να μην ορίζει κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Τέλος, για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας, τάσσεται σύντομη (δεκαήμερη) προθεσμία για την υποβολή προσφορών.

Στο άρθρο 103 ρυθμίζεται η απευθείας ανάθεση σύμβασης σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα. Η απευθείας ανάθεση γίνεται με κριτήριο τη δυνατότητα καλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σύμβασης από τον οικονομικό φορέα.

Στο άρθρο 104 ορίζονται οι διατάξεις του Δεύτερου μέρους που δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις που ρυθμίζονται από το παρόν Μέρος. Πρόκειται για τα άρθρα 28 (διάκριση των συμβάσεων σε υπηρεσίες του παραρτήματος I και σε υπηρεσίες του παραρτήματος II), 42 παράγραφος 2 περίπτωση 1 στοιχείο α (υποχρέωση ενημέρωσης της ΕΕ σε περίπτωση προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προκήρυξη), 47 (υποχρέωση αποστολής προκαταρκτικής προκήρυξης στην ΕΕΕΕ), 48 εκτός της παραγράφου 4 για τη μη υποχρεωτική δημοσίευση (υποχρέωση αποστολής προκήρυξης και ανακοίνωσης ανάθεσης σύμβασης στην ΕΕΕΕ), 49 (τρόπος σύνταξης και λεπτομέρειες δημοσίευσης των προκηρύξεων στην ΕΕΕΕ), 51 (προθεσμίες παραλαβής), 55 (αποστολή στην ΕΕ πρακτικού σύναψης σύμβασης), 95 (συνεργασία του ΥΠΕΘΑ με την ΕΕ), 96 (δημοσίευση προκήρυξης για την εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια).

Κατά την παράγραφο 2 ορίζεται ότι αρμόδιο δικαστήριο για τις διαφορές που αναφύονται στο πλαίσιο συμβάσεων του παρόντος Μέρους είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής, με τριμελή σύνθεση, το οποίο αποφαινεται αμετακλήτως.

Ορίζεται επίσης ότι εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του πδ 18/1989 και οι αιτήσεις προσωρινής προστασίας εκδικάζονται από τον Πρόεδρο Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή από τον Εφέτη που αυτός ορίζει.

Στην παράγραφο 3 ορίζονται ειδικοί κανόνες για τις προθεσμίες.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Στο άρθρο 105 προβλέπεται ότι τα ζητήματα που σχετίζονται με την εκτέλεση των συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου εξακολουθούν να διέπονται από τα άρθρα 34 έως 42, 44, 45, 48, 60-65, 68 παρ. 1 και 70 του ν. 3433/2010 και τις κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού. Ρητώς ορίζεται ότι οι διατάξεις του ν. 3433/2006 περί Εγχώριας Βιομηχανικής Συμμετοχής (ΕΒΣ), Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας (ΕΠΑ) και Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ), καθώς και οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή τους, καταργούνται.

Επιπλέον, προβλέπεται η έκδοση προεδρικού διατάγματος για τη ρύθμιση των θεμάτων εκτέλεσης των ως άνω συμβάσεων, καθώς και των θεμάτων που ρυθμίζονται στο άρθρα 81 και 106. Επιπρόσθετα, ορίζεται ότι μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στην παράγραφο 2, οι διατάξεις των άρθρων 33-45, 48, 60-65, 68 παρ.1 και 70 του ν. 3433/2010 και οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού, διέπουν και τις συμβάσεις υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, προσαρμοσμένες στη φύση και το σκοπό των συμβάσεων αυτών.

Με το άρθρο 106 ρυθμίζονται τα ζητήματα εκχώρησης δικαιωμάτων και προβλέπεται επιπροσθέτως η δυνατότητα εκχώρησης απαιτήσεων του οικονομικού φορέα σε προμηθευτές ή υπεργολάβους του, μετά από σύμφωνη γνώμη της αναθέτουσας αρχής. Στην περίπτωση αυτή, κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να αντιτάσσει κατά του εκδοχέα υπεργολάβου, όλες τις ενστάσεις που τυχόν υπάρχουν κατά του εκχωρητή-οικονομικού φορέα, ακόμη και μετά την αναγγελία της εκχώρησης.

Με το άρθρο 107 θεσπίζεται η διαδικασία εκποίησης στρατιωτικού εξοπλισμού. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι με τη διαδικασία των άρθρων 72-76 ν. 3883/2010 στρατιωτικός εξοπλισμός μπορεί να χαρακτηρίζεται μη επιχειρησιακά αναγκαίος και να αποφασίζεται η εκποίηση, ανταλλαγή ή χρηματοδοτική του μίσθωση. Επίσης, ο εν λόγω εξοπλισμός μπορεί να δωρίζεται ή να παραχωρείται κατά χρήση για την εξυπηρέτηση της εξωτερικής αμυντικής πολιτικής της χώρας στο πλαίσιο διακρατικών συμβάσεων ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών.

Με το άρθρο 108 διασφαλίζεται η αποφυγή τυχόν παρερμηνειών και προβλέπεται ρητώς ότι όπου στην κείμενη νομοθεσία απαντάται ο όρος «αμυντικό υλικό» νοείται ο «στρατιωτικός εξοπλισμός» σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 15 .

Με την παράγραφο 2 τροποποιείται η παράγραφος 3 του άρθρου 72 του ν. 3433/2006 ως προς τις αρμοδιότητες της ΓΔΑΕΕ.

Επί των άρθρων 109, 110 και 111

Στο άρθρο 109 περιέχονται οι μεταβατικές και στο άρθρο 110 οι καταργούμενες διατάξεις, ενώ στο άρθρο 111 καθορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Αθήνα, 4 Μαΐου 2011

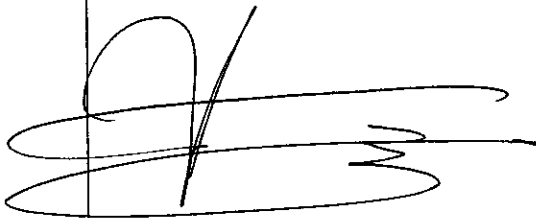
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

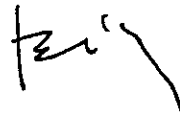
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

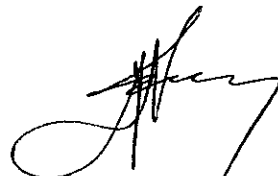
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΠΕΓΛΙΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

**ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ